
Diagnòstic de salut

Les Roquetes | Desembre 2019

© 2019 Agència de Salut Pública de Barcelona.

Aquest informe està sota una llicència Creative Commons
Reconeixement – NO Comercial – Compartir igual (BY-NC-ND)

<https://creativecommons.org/>

Edita: Agència de Salut Pública de Barcelona

1ª Edició

ÍNDEX

BARCELONA SALUT ALS BARRIS	4
LA VEU DEL BARRI	6
LA VEU DELS MÉS JOVES:	7
LES ROQUETES.....	8
Interculturalitat.....	9
Composició de la llar	9
CONTEXT FÍSIC.....	10
Espai verd	10
Contaminació de l'aire	11
Contaminació acústica	11
Connectivitat i transport.....	12
Espai públic	12
Condicions físiques de l' habitatge	13
Equipaments i serveis	15
CONTEXT SOCIOECONÒMIC	16
Condicions econòmiques	16
Educació.....	17
Ocupació	18
Accessibilitat a l'habitatge	19
Seguretat.....	20
Xarxes socials i participació.....	21
Cobertura Sanitària	22
CONDUCTES DE SALUT	23
Tabac, alcohol i altres drogues	23
Alimentació i activitat física	25
Sobrepès i Obesitat	25
RESULTATS EN SALUT	26
Salut percebuda	26
Salut mental.....	27
Salut i gènere	27
Salut sexual i reproductiva.....	28
Malalties de declaració obligatòria.....	30
Mortalitat.....	31
Esperança de vida	32
PRIORITZACIÓ	33
PROPERES PASSOS.....	35
AUTORIA.....	36
ANNEXES	39
RELATORIES	51

BARCELONA SALUT ALS BARRIS

Des del 2007 es desenvolupa l'estratègia de salut comunitària "Barcelona Salut als Barris" (BSaB) en els barris més desfavorits de la ciutat. BSaB té per objectiu millorar la salut i qualitat de vida de les persones residents en aquests barris i reduir les desigualtats socials i de salut que es donen entre aquests barris i la resta de la ciutat.

El barri de les Roquetes té una àmplia tradició d'acció comunitària en salut. De fet, el primer diagnòstic de salut es va realitzar l'any 2003, coincidint amb l'arribada del Pla de Desenvolupament Comunitari (PDC). En aquest diagnòstic es van implicar activament el veïnat i els/les professionals de l'Equip de Salut Comunitària de l'ASPB i de l'Equip d'Atenció Primària (EAP), amb la creació de la comissió APDC (Atenció Primària Orientada a la Comunitat) formada per professionals de l'EAP. Aquest treball va quedar plasmat i organitzat amb el projecte **A Roquetes fem salut i la creació de la Comissió de Salut del PDC** (posteriorment anomenada Taula de Salut), integrada per diversos agents professionals i veïnals dels àmbits sanitari, social, educatiu i cultural. En el marc del treball desenvolupat pel projecte "A Roquetes fem salut" es van prioritzar tres problemàtiques: a) la manca d'hàbits saludables; b) la manca d'habilitats d'autocura; i c) els problemes ossis i musculars. Per abordar cadascun d'aquests àmbits es van dissenyar i implementar diferents línies d'acció comunitària.

Barcelona Salut als Barris (BSaB) arriba a Roquetes l'any 2008, i s'integra en el marc de la comissió de salut del PDC, acordant una estratègia conjunta amb els agents que ja feia temps venien treballant al territori. En aquell any es va realitzar un segon diagnòstic de salut. Els problemes prioritzats per les persones que vivien i treballaven al barri van ser:

1) Problemes de salut mental; 2) Manca d'habilitats parentals; 3) Malalties cardiovasculars i factors de risc cardiovascular; 4) Sobrecàrrega de les dones en el rol de cuidadores; 5) Dolors musculars i dels ossos; 6) Alimentació poc saludable; 7) Elevat consum d'alcohol, sobretot en els homes; 8) Consum de drogues il·legals per part dels joves; 9) Pocs recursos personals i habilitats per tenir cura d'un mateix; 10) Problemes de l'aparell digestiu; 11) Salut sexual i reproductiva.

Aquest temes van ser organitzats en 4 objectius: a) fomentar l'autocura; b) millorar els hàbits d'alimentació; c) promoure l'activitat física; i d) promoure la salut mental i prevenir el consum de drogues.

Des de la taula de salut comunitària es van entomar aquest objectius reforçant intervencions que ja existien (com per exemple el projecte caminaires o grups de suport a la salut, com ara el grup de fibromialgia) i es van generar de noves, com ara els projectes "Karpa" i "Fem Salut a través del Circ" per a treballar la prevenció dels consums en adolescents a través de la promoció del lleure saludable,

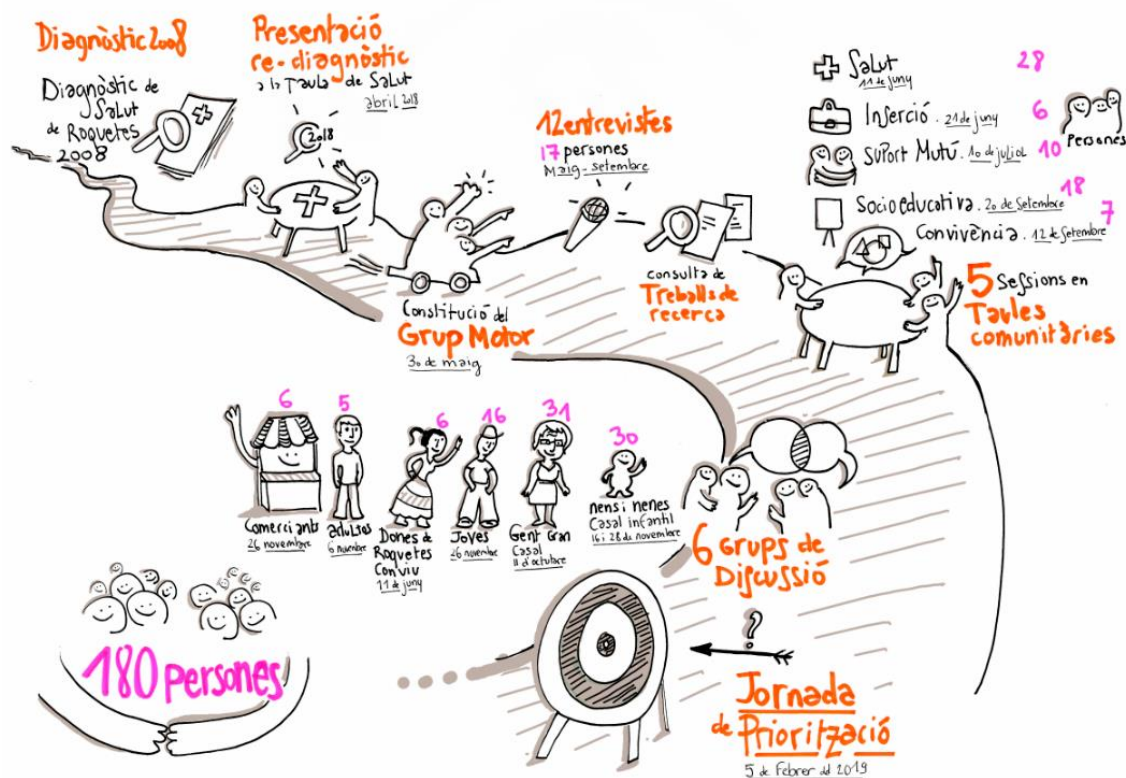
Es pot trobar més informació sobre **el diagnòstic** fet a 2010 al següent enllaç: <https://www.aspb.cat/documents/salut-als-barris-diagnostic-salut-roquetes/>

Gairebé deu anys després, la Taula de Salut va considerar oportú iniciar un re-diagnòstic de Salut per analitzar si les necessitats de salut del barri havien canviat. Es per això que a l'any 2018 es va generar una subcomissió de re-diagnòstic (formada per persones del Pla Comunitari de Roquetes, Districte, CAP Roquetes i Agència de Salut Pública de Barcelona) que es va encarregar de fer la planificació i seguiment de tot el procés del re-diagnòstic. Aquest procés va finalitzar amb una Jornada de prioritització veïnal al Març del 2019.

El document actual presenta els resultats d'aquesta fase de re-diagnòstic i prioritització.

A partir dels registres disponibles, l'Agència de Salut Pública de Barcelona elabora una sèrie d'indicadors socio-demogràfics i de salut per a la població del barri. Es poden consultar les fonts de dades utilitzades a la secció d'annexes. La informació recollida amb els indicadors de salut s'ha complementat amb **l'anàlisi qualitatiu** de les percepcions de persones que treballen i/o viuen en el barri. S'han realitzat una sèrie d'entrevistes en profunditat a agents clau del territori (12 entrevistes), s'han dut a terme diversos grups focals amb veïns i veïnes de diferents edats (6 grups) i s'han realitzat grups nominals de prioritització amb professionals que treballen al barri (5 grups). Aquesta informació s'ha completat amb l'anàlisi que s'estava fent des de la taula de convivència així com amb les dades del projecte d'investigació-acció participativa "Com és la salut física i emocional al barri de Roquetes?" realitzar pels grups A i B de Gè de l'Escola Antaviana, durant el curs 2017/18 i dinamitzat per l'Escola de l'IGOP (es poden consultar les conclusions a l'annex).

LA VEU DEL BARRI

Durant tot el procés s'ha comptat amb la possibilitat d'utilitzar una tècnica molt útil per a, a través de paraules claus i dibuixos, registrar les trobades, **les relatories visuals**. Els conceptes claus es plasmen en el moment, el que promou que les persones que hi participen vagin "veient" el discurs que es genera, el que fomenta la participació. A més, ajuda a tenir una "memòria" visual, com una foto, del que va passar en aquell moment.

relatòria visual
delphine boghos

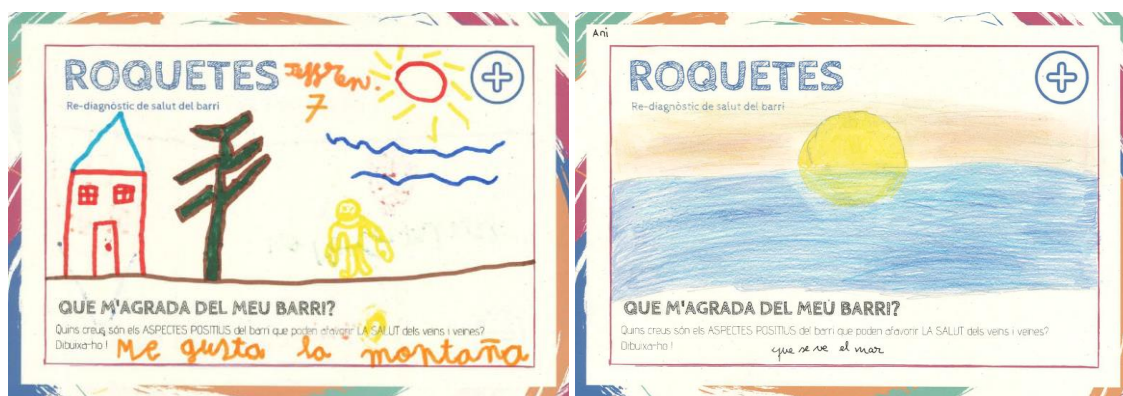
LA VEU DELS MÉS JOVES:

A més a més, com ja s'anava fent als darrers diagnòstics de BSaB, s'ha recollit l'opinió dels més joves, incloent la seva mirada en el diagnòstic de salut.

Amb la col·laboració del **Casal Infantil de Roquetes** es va realitzar una activitat de dibuix per afavorir que els infants participessin al re-diagnòstic de salut del barri. Mitjançant la realització de dibuixos van plasmar els aspectes positius i negatius del barri que afecten la seva salut i benestar.

A continuació es mostren alguns del dibuixos recollits.

Els **aspectes positius** més destacats del barri de Les Roquetes fan referència a l'entorn del barri i la proximitat a la muntanya.

Els **aspectes negatius** més destacats a Roquetes fan referència principalment a la contaminació, problemes d'incivisme i la manca de recursos pels infants.

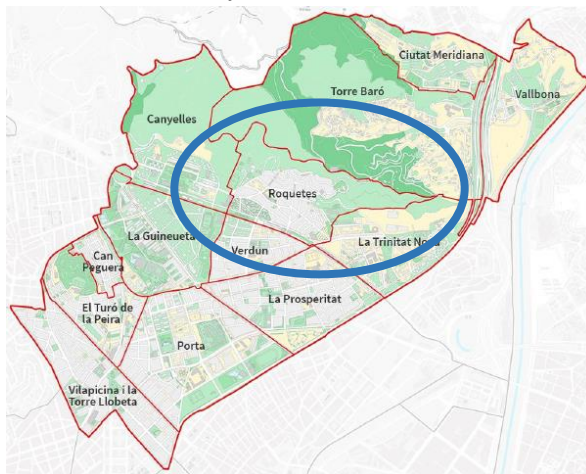
LES ROQUETES

15.707 habitants

Les Roquetes és un dels 13 barris que integren el districte de Nou Barris, situat a l'extrem nord de la ciutat, entre la serra de Collserola i l'avinguda Meridiana.

La seva **població** representa el 9,4% de la població del districte que, segons el Padró de 2017, és de 167.035 habitants i representa el 11,2% de la població de Barcelona.*

Districte Nou Barris. Ajuntament de Barcelona.

• Distribució per edat i sexe

La distribució de població **per edat i sexe** del barri és menys envellida que el conjunt del districte i Barcelona.

Identitat de barri

Totes les persones que han participat al procés de diagnòstic destaquen que es tracta d'un barri que es va fer a sí mateix. **Es defineix com un barri lluitador i positiu**, que hi participa a les coses que passen al territori. Es valora la presència d'una acció comunitària molt forta de la qual els veïns i veïnes formen part molt activa juntament amb molts altres professionals. Malgrat això, existeix una **preocupació per mantenir aquest esperit lluitador a les noves generacions del barri i continuar treballant per millorar la convivència**.

“

Es un barrio que se remanga, que quiere participar, que dice: Yo quiero decidir las cosas que pasan en el territorio.

DONA, PERSONAL SANITARI

*Es pot trobar la distribució completa per edat i sexe al apartat de **Notes**

BARRI

Al llarg del document en aquest espai es destacaran algunes frases extretes de les entrevistes realitzades amb persones que viuen i/o treballen al barri de Les Roquetes en referència als temes d'interès de cada apartat

Les persones migrades participen a molts espais però no estan on es prenen les decisions. Aquest és el gran repte.

DONA, ENTITAT DEL BARRI

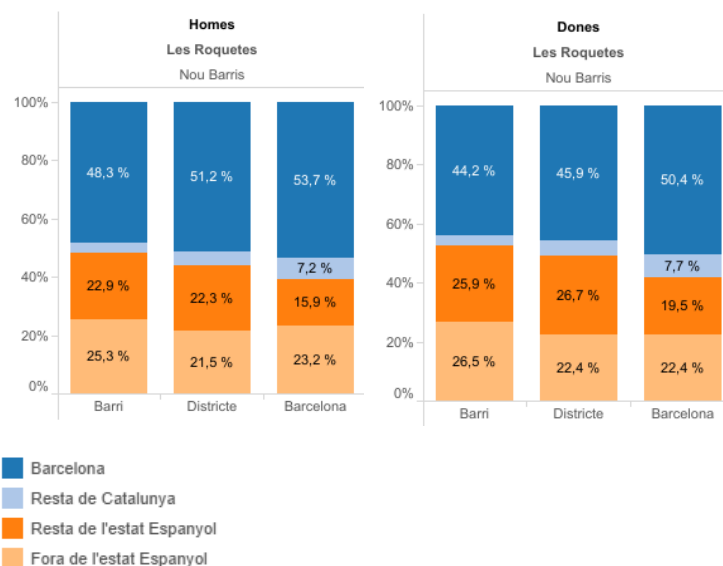

La gent gran és un col·lectiu vulnerable per la solitud

DONA, PERSONAL TÈCNIC

Interculturalitat

El percentatge d'homes i dones nascudes fora de l'estat Espanyol és molt superior al percentatge del districte i de Barcelona. El 25.3% dels homes i el 26.5% de les dones del barri han nascut fora de l'estat Espanyol.

Font : Padró Municipal d'habitants de Barcelona 2016. Ajuntament de Barcelona

La multiculturalitat del barri s'ha destacat com un aspecte positiu al llarg dels grups i entrevistes realitzades. "Han llegado de muchas nacionalidades, antes era más de Latinoamérica, ahora hay gente también de Pakistán, de China, de Marruecos... Es positiva esa interculturalidad". A més, també s'ha destacat com "(La immigració)... **rejuveneix el barri**, arriba gent jove, amb fills...". S'identifiquen alguns problemes relacionats amb la convivència a l'espai públic. Ja existeixen al barri recursos i programes molt valorats com Roquetes Conviu que treballen aquest tema, tot i que només se centren en població gitana.

Composició de la llar

• Persones que viuen soles

Segons dades del Padró de l'any 2017, 88 homes i 343 dones de 75 anys o més viuen sols i soles al barri, representant el 16.6% i el 40.4% de les homes i dones de la seva edat. Aquests percentatges són semblants a Barcelona i al districte. **La gent gran es continua considerant un grup per la possible solitud no volguda.** Al grup de discussió amb aquest col·lectiu comenten la seva preocupació pel relleu intergeneracional del barri. "Les persones que hem lluitat pel barri estem envellint-nos, alguns ja no hi estan i els joves no hi participen".

CONTEXT FÍSIC

“

Las cosas se rompen y no se arreglan. El ascensor y las escaleras se estropean cada dos por tres

GRUPS DE DISCUSSIÓ

“

Las cuevas no son aptas para todos. Hay mucha gente que ya se queda en casa porque no puede subir ni bajar

DONA, ENTITAT DE BARRI

Espai verd

L'existència d'espais verds, dins i al voltant de les escoles es relaciona amb una millor memòria i una reducció de la falta d'atenció (1)

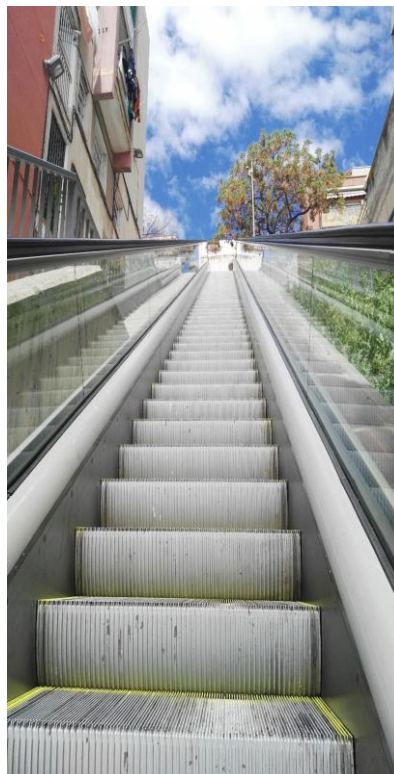
La proximitat de Roquetes a la muntanya de Collserola és un dels aspectes positius més destacats del barri, sobretot per les oportunitats que ofereix en tenir espais naturals tan a prop. L'índex de vegetació descriu la quantitat de verd que s'observa des del cel mitjançant imatge per satèl·lit. En el cas del Roquetes, és similar a l'índex del conjunt de Barcelona.

Index de vegetació

Font d'informació: Fotografia d'un dia provinent del satèl·lit sentinel, a una resolució de 15m x 15m

Mobilitat al barri

Es considera que estar a prop de la muntanya també té **una part negativa: les pujades**. Roquetes és un barri que, per la seva pròpia orografia, dificulta la mobilitat de molts veïns i veïnes.

Al 2002 es va instal·lar el primer ascensor al carrer Alcàntara i al 2004 les primeres escales mecàniques al carrer Ballot per millorar la mobilitat al barri, però un dels aspectes negatius més destacats del barri a tots els grups i entrevistes va ser la manca de manteniment d'aquest equipaments i la seves conseqüències per a la salut dels veïns i veïnes.

CONTEXT FÍSIC

“

*És la part de la ciutat on
es respira millor*

HOME, ENTITAT DE BARRI

“

*Seguro que es uno de los
barrios con menos
contaminación*

GRUP DE DISCUSSIÓ

“

*Hi ha gent que fa festes
i soroll a casa seva*

HOME, ENTITAT DEL BARRI

Font d'informació: Taula Socioeducativa
Roquetes. Relatòria Delphine Boghos

Contaminació de l'aire

Hi ha una relació directa entre l'exposició a la contaminació atmosfèrica i una pitjor salut, tant a curt com a llarg termini (3,4)

Les mitjanes anuals del NO₂ al barri no superen el nivell de referència de l'OMS (40 µg/m³) i són iguals que al conjunt de BCN. Respecte al material particulat, que també té afectació per a la salut, els nivells al barri són comparables als trobats al districte i inferiors al conjunt de BCN. Aquesta sensació de tenir un aire més net que a la resta de la ciutat és un dels aspectes més destacats a les entrevistes.

Nivells de NO₂ (µg/m³)

Nivells de PM10 (µg/m³)

Font d'informació: Mapa del model d'immissions de NO₂ i PM10, 2012, Ajuntament de Barcelona

Contaminació acústica

L'Agència Europea de Medi Ambient calcula que 32 milions d'habitants d'Europa pateixen molèsties pel soroll, i 13 milions tenen trastorns de la son (5,6)

Segons dades del mapa de soroll el percentatge de població exposada a ≥55dB de soroll de nit (23-7h) està per sobre del percentatge al districte. El soroll associat al lleure es relaciona a les entrevistes amb actituds incíviques d'alguns veïns i veïnes i és considerat un aspecte negatiu amb implicacions a la salut, sobretot, per problemes d'insomni i d'ansietat.

Persones exposades a ≥55dB de nit (%)

Font d'informació: Mapa estratègic de soroll, 2012. Ajuntament de Barcelona

CONTEXT FÍSIC

Hay una dificultad y es que es un barrio con casas pequeñas. Esto quiere decir que tiene mucho uso del espacio público como extensión de la vida cotidiana, y esto genera conflictos

HOME, PERSONAL TÈCNIC

Font d'informació: Taula de Salut de Roquetes. Relatoria Delphine Boghos

Espai públic

Que els carrers i les places siguin espais de trobada i d'intercanvi o la construcció de nous espais públics té importants efectes pel benestar dels veïns i veïnes (7,8)

El percentatge de superfície del barri destinat a espais d'estada és molt més baix que el percentatge del total del districte i de la ciutat de Barcelona. Així mateix, el viari accessible, entès com el percentatge de viari destinat al vianant que es considera accessible (amplada d'espai lliure de pas d'ambdues voreres de $\geq 1,8\text{m}$ i pendent de $\leq 6\%$) també és molt inferior.

	Superfície destinada a espais d'estada	Viari destinat al vianant	Viari accessible
Les Roquetes	9,8%	32,6%	17,2%
Nou Barris	20,5%	34,1%	36,3%
Barcelona	17,0%	40,1%	56,4%

Font d'informació: Base d'espai públic, 2016. Agència d'Ecologia Urbana

Existeix la sensació que la manca d'espai públic juntament amb el fet que les cases siguin petites fan que hi hagi conflictes pels usos dels espais. A més del soroll i l'ocupació de l'espai públic, la brutícia i les conductes incíviques també han sigut molt comentades als grups i entrevistes. La manca d'espais per a infants al barri és un dels aspectes més destacats per tots els grups. "Muchas familias se llevan a sus hijos a jugar a Canyelles porque aquí hay pocos, y los que hay no nos gustan...", "no llevaré a mis hijos (al parque) si van a estar fumando porros o haciendo pis..."

Connectivitat i transport

Les ciutats poden evitar el 20% de les morts prematures amb una millor planificació urbana i del transport (9)

Es destaca a les entrevistes com les comunicacions amb la resta de la ciutat han millorat molt els darrers anys. L'arribada del metro i de més línies d'autobús va ser una reivindicació històrica del barri.

Ara es considera que el barri està ben comunicat, tot i que s'haurien de millorar les connexions amb altres barris i millorar l'accessibilitat al transport per a persones amb mobilitat reduïda.

CONTEXT FÍSIC

“

Es un barrio que ha luchado mucho por sus servicios, muchísimo

DONA, PERSONAL TÉCNIC

“

Es un barrio que se hizo a sí mismo, y eso ha impregnado mucho orgullo, de sentimiento de pertenecer a un barrio que me lo he hecho yo

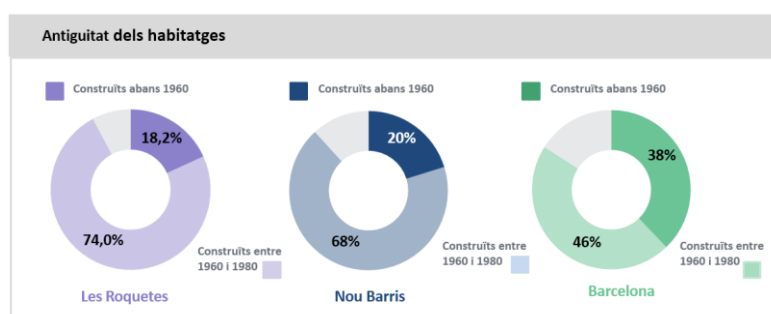
DONA, ENTITAT DE BARRI

Condicions físiques de l' habitatge

Un habitatge mal aïllat o en condicions deficientes, juntament amb una baixa renda familiar, poden ser causa directa de malaltia així com de pobresa energètica, que s'ha relacionat a Barcelona amb una major mortalitat (10,11,12)

Antiguitat Habitatges

El percentatge d'habitatges construïts abans de 1960 és més baix que al districte i a Barcelona, que és coherent amb la seva història recent.

Font d'informació: Ajuntament de Barcelona 2017

El barri va experimentar la seva primera transformació a partir dels anys 60, amb l'arribada de molts immigrants de la resta d'Espanya que, davant la dificultat de trobar habitatge, van optar per construir-ho a Roquetes. **La majoria són cases d'auto-construcció i fins i tot els mateixos veïns i veïnes van construir els carrers i el clavegueram.** Això és un símbol d'orgull, encara present, que s'ha destacat a les entrevistes, però també fa que hi hagi actualment condicions d'habitatge molt deteriorades.

Font d'informació: Taula Suport Mutu Roquetes. Relatoria Delphine Boghos

CONTEXT FÍSIC

“

*Hay muchas humedades,
en parte porque en
muchos pisos una de las
paredes es la montaña*

DONA, PERSONAL TÉCNIC

Condicions físiques de l' habitatge

Un habitatge mal aïllat o en condicions deficientes, juntament amb una baixa renda familiar, poden ser causa directa de malaltia així com de pobresa energètica, que s'ha relacionat en Barcelona amb una major mortalitat (10,11,12)

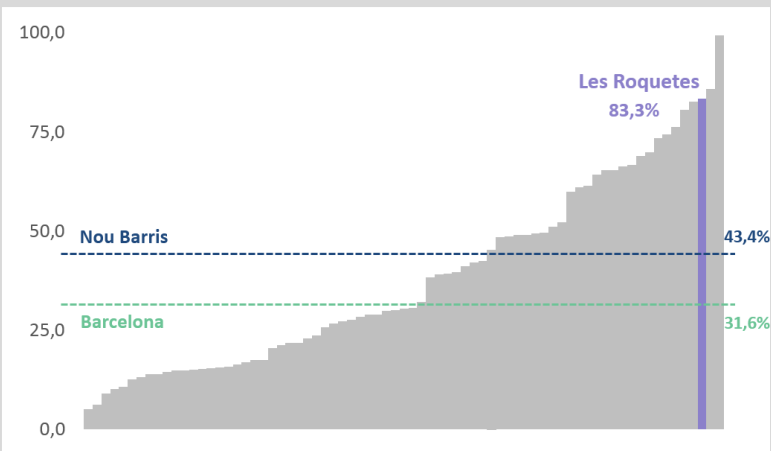

Font d'informació: Taula Socioeducativa Roquetes. Relatoria Delphine Boghos

Condicions Habitatge

El 83,3% dels habitatges del barri no té ascensor. Aquesta xifra està molt per sobre de la mitjana del districte i de Barcelona que es troba al voltant del 32%. A més a més, moltes de les persones entrevistades reporten com hi ha molts habitatges deteriorats, amb moltes humitats, o habitatges amb poca llum i ventilació.

Percentatge d'habitatges sense ascensor 2016

Font d'informació: Registre d'instal·lacions d'ascensors. Dades per barri, ordenades de menor a major. Generalitat de Catalunya

CONTEXT FÍSIC

“

El centro cultural tiene la gran ventaja de que es gestionado por entidades del barrio, lo que le da mucha flexibilidad para adaptarse a las necesidades del territorio

HOME, PERSONAL TÉCNIC

Equipaments i serveis

Serveis Generals

Els veïns i les veïnes destaquen el treball de molts serveis presents al barri. El CAP, el Pla Comunitari, l'Ateneu de 9 Barris, Barcelona Activa, les escoles, el Casal de persones grans... són alguns dels serveis destacats als grups i entrevistes.

Tot i que es considera que hi ha recursos, es comenta la necessitat de més equipaments i espais per a infants. "Falten parcs infantils". També es comenta que seria molt important tenir més recursos de salut mental al barri. "Els derivem al CSMA de Guineueta- que és el centre de referència- però al barri no hi ha res"

Com a aspecte positiu també es destaca la **implicació i el compromís de tots els serveis amb la salut comunitària**. Consideren que a Roquetes hi ha professionals molt implicats i que es treballa de manera intersectorial.

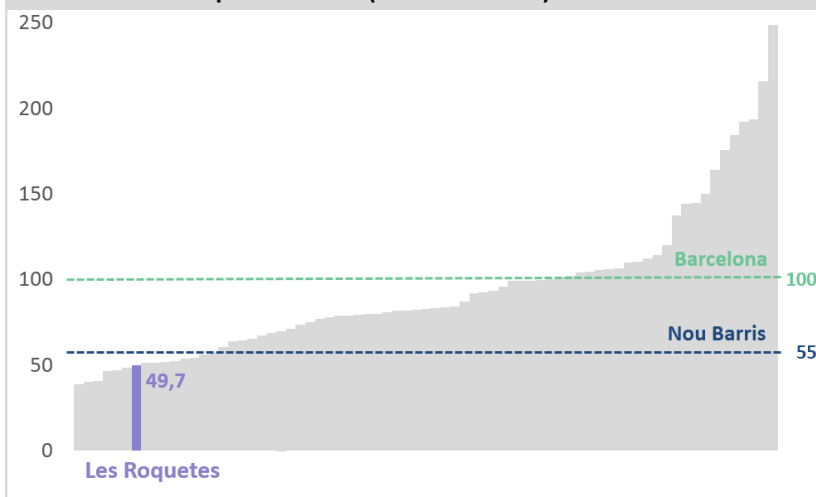
CONTEXT SOCIOECONÒMIC

Condicions econòmiques

La incidència de les principals malalties és superior entre les persones amb pocs recursos econòmics (13,14).

El barri de Roquetes presenta una Renda Familiar Disponible (RFD) **bastant inferior a la resta del districte** i a la mitjana pel conjunt de Barcelona, essent de 49,7. La RFD més baixa de tota la ciutat a l'any 2017 és de 38,6 i és el cas de Ciutat Meridiana

Renda familiar disponible 2017 (Barcelona=100)

Font d'informació: Barcelona Economia, Gabinet Tècnic de Programació, Dades per barri, ordenades de menor a major. Ajuntament de Barcelona 2017

A continuació es mostren alguns dels principals indicadors socioeconòmics:

2017	Les Roquetes	Nou Barris	Barcelona
Persones amb ingressos < 1 IPREM	33,1%	28,0%	20,1%
Persones amb ingressos 1-2 IPREM	37,9%	37,7%	28,0%
Persones ≥ 65 anys beneficiàries de pensions de jubilació no contributives*	32,0	27,0	25,9
Persones usuàries de Serveis socials*	102,8	75,7	43,7
Persones amb plaça fixa al Servei de Menjador Social*	2,1	1,5	2,7
Persones beneficiades de beques menjador (2016)*	-	27,9	13,6

*Taxes per 1000 habitants

Font d'informació: Institut Municipal de Serveis Socials, Àrea de Drets Socials, Ajuntament de Barcelona

CONTEXT SOCIOECONÒMIC

“

*Problemas laborales
como el trabajo precario
transcenden a los niños.
No tienen un entorno
donde crecer con la
felicidad que necesitan*

DONA, ENTITAT DE BARRI

“

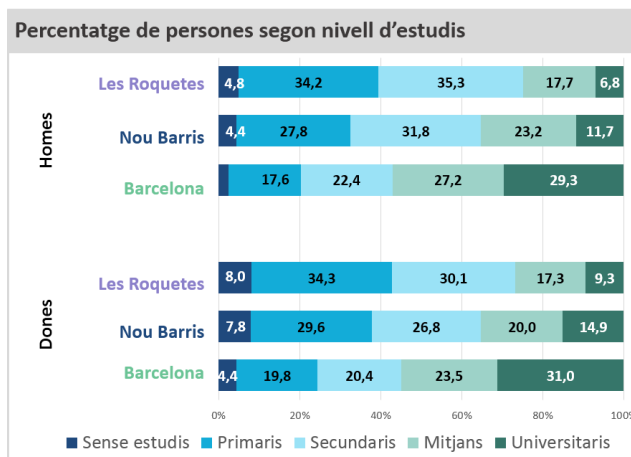
*Per poder treballar-ho
es proposa més suport a
les escoles*

DONA, PERSONAL SANITARI

Educació

El nivell educatiu assolit per les persones es relaciona directament amb el seu coneixement de la salut i les conductes saludables (15,16)

Tant en homes com en dones el percentatge de residents del barri amb estudis universitaris és molt menor que a Barcelona o al districte i els més representats són els que tenen estudis primaris.

Font d'informació: Padró Municipal d'Habitants de Barcelona 2016, Ajuntament de Barcelona

Les dades disponibles pel districte de Nou Barris a l'any 2016 mostren com l'índex d'absentisme escolar és molt més alt que el total de la ciutat i com la taxa de graduació a 4rt d'ESO és lleugerament inferior. Diverses de les persones entrevistades coincideixen en la preocupació per les conseqüències del fracàs educatiu. "El problema está en los adolescentes que han crecido en consecuencias precarias, que han abandonado la escuela..."; "Hay niños con conductas disruptivas en la escuela, que se sienten expulsados de todos lados...".

	Índex d'absentisme escolar	Taxa de graduació a 4rt d'ESO
Nou Barris	2,3 (290 casos)	85,7%
Barcelona	0,8 (1045 casos)	88,0%

Font d'informació: Consorci d'Educació de Barcelona, Generalitat de Catalunya

CONTEXT SOCIOECONÒMIC

Hay mucho trabajo precario y sin contrato, sobre todo en las mujeres

DONA, ENTITAT DE BARRI

Muchos hombres estaban en la construcción, y todo ese sector quedó muy tocado... Han perdido el trabajo y no lo han vuelto a recuperar...

DONA, PERSONAL SANITARI

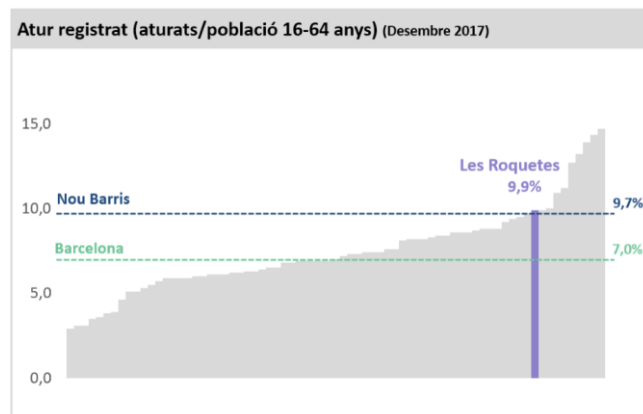
Uno de los agravantes en la salud de las personas es el paro... el no encontrar trabajo y que se reduzca tu poder adquisitivo y las preocupaciones que derivan de estar afectado por la crisis y la falta de oportunidades...

DONA, PERSONAL TÈCNIC

Ocupació

El 75% de la salut de les persones està directament relacionada amb les seves condicions de vida i treball. Una major precarització laboral empitjora l'estat de salut (14,15,16)

El percentatge d'homes i dones en situació d'atur al barri és similar al percentatge registrat al districte (9,0% i 10,5% respectivament) i superior al de la ciutat. La proporció d'homes i dones en situació d'atur de llarga durada (39,7%) és similar al percentatge registrat al districte (39,5%) i lleugerament superior a la ciutat (37,8%).

Font d'informació: Departament d'Empresa i Ocupació, Generalitat de Catalunya

La precarietat econòmica és un dels temes més destacats pels veïns i veïnes del barri. Es descriu una pobresa estructural que genera una desigualtat d'oportunitats i que té un impacte directe en la salut de les persones del barri, sobretot, per a les famílies i els infants. "Hay familias que no tienen ningún ingreso".

Font d'informació: Taula Socioeducativa Roquetes. Relatoria Delphine Boghos

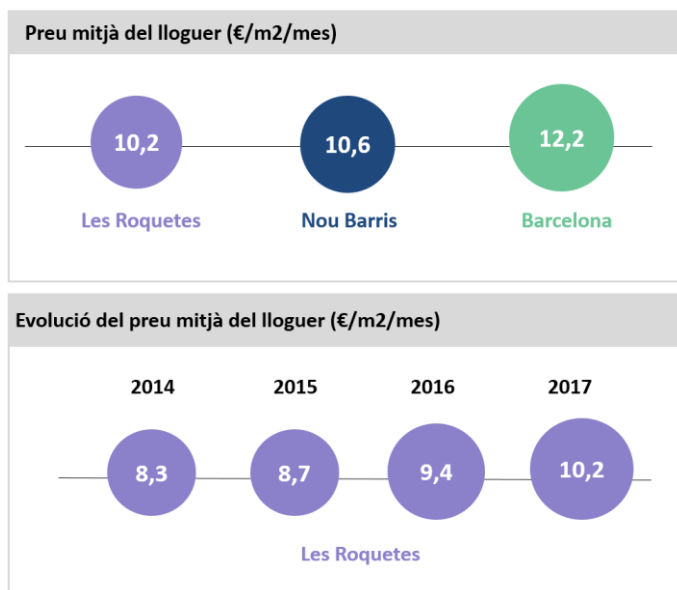

CONTEXT SOCIOECONÒMIC

Accessibilitat a l'habitatge

La probabilitat de tenir mala salut percebuda en les persones amb problemes per pagar la hipoteca gairebé triplica la de la població catalana (18,19)

El preu mitjà del lloguer al barri és similar al preu mitjà del districte i inferior al de la ciutat, no obstant això, el preu s'ha incrementat significativament durant els darrers anys.

A les entrevistes es comenta com el tema dels habitatges i dels desnonaments ha sigut un tema molt dur al barri. Per qüestions econòmiques hi ha molt relloguer d'habitacions, cosa la qual genera problemes de convivència i malestar en les condicions d'habitatge. A més a més, moltes de les persones entrevistades identifiquen l'ocupació de pisos i locals com una activitat bastant present al barri.

Al districte, 8.427 persones o famílies estan inscrites al registre d'habitatge amb protecció oficial, això representa el 14,8% de les persones inscrites a la ciutat.

	Nou Barris n (%)	Barcelona n (%)
Persones inscrites al registre HPO*	8.494 (14,8%)	56.894 (100%)

*HPO= Habitatge amb protecció oficial de Barcelona

CONTEXT SOCIOECONÒMIC

Sensellarisme

Les persones que dormen al carrer al **districte de Nou Barris** suposen el 3% de les que dormen al carrer a la ciutat.

Persones que dormen al carrer	17 (3,0% del total de persones que dormen al carrer a Barcelona)	558 (100%)
-------------------------------	---	---------------

*HPO= Habitatge amb protecció oficial de Barcelona

Seguretat

Collectius com els comerciants i la gent gran detecten una major sensació d'inseguretat al barri: "El incremento de pequeños hurtos y situaciones incomodas provocan ansiedad y mucho malestar" i "hay que estar controlando que no te roben o no te la llien" són frases que es repeteixen en el grup de discussió dels comerciants. Alguns veïns i veïnes reclamen més presència policial.

Font d'informació: Taula de Salut Roquetes. Relatoria Delphine Boghos

CONTEXT SOCIOECONÒMIC

Xarxes socials i participació

Un dels aspectes més destacats positivament del barri és el treball comunitari que hi ha al barri. Hi ha una **forta xarxa social que treballa en xarxa liderada pel Pla Comunitari**. Es destaca la qualitat de les relacions professionals que existeixen entre els diferents grups a Roquetes. Els i les mateixes veïnes generen projectes, estan molt implicats a la vida comunitària. Destaquen com "Hem tingut sort perquè els serveis s'han sentit part del barri i hem lluitat junts".

Font d'informació: Taula de Salut Roquetes. Relatoria Delphine Boghos

“

Roquetes es un modelo de acción comunitaria muy potente

DONA, PERSONAL TÈCNIC

“

Yo más que con los proyectos me quedo con la mirada que tienen, esa mirada comunitaria, de hacer red, de vincular cosas

DONA, PERSONAL SANITARI

“

Yo creo que hay una parte de tejido, de cohesión, que no llega a todo el mundo.

DONA, PERSONAL SANITARI

Encara que sigui un barri lluitador i amb molta xarxa, alguns consideren que són pocs lluitant, que la xarxa no arriba a tothom i no tothom està interessat en participar-hi.

Font d'informació: Taula Socioeducativa de Roquetes. Relatoria Delphine Boghos

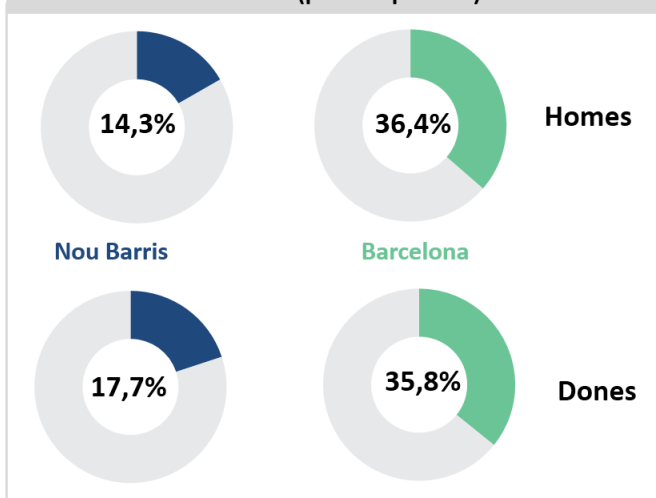
CONTEXT SOCIOECONÒMIC

Cobertura Sanitària

Els homes i dones de classes més desafavorides tenen menor probabilitat de visitar un metge especialista o un dentista. Les desigualtats són majors entre aquells que només tenen cobertura sanitària pública (20)

El 36,4% dels homes de Barcelona i el 35,8% de les dones tenen doble cobertura sanitària, és a dir, a més de la cobertura pública tenen assegurança privada. Tant els homes com les dones del districte de Nou Barris tenen un menor percentatge de doble cobertura sanitària que al total de la ciutat de Barcelona.

Doble cobertura sanitària (pública-privada)

Font d'informació: Enquesta de Salut de Barcelona 2016, Agència de Salut Pública de Barcelona

A les entrevistes es destaca molt la feina realitzada pel CAP del barri. **Destaca no només la seva labor comunitària i la seva presència a les taules i els espais del barri, sinó també la seva labor en la prevenció i promoció d'hàbits saludable.**

Font d'informació: Taula de Salut Roquetes. Relatoria Delphine Boghos

CONDUCTES DE SALUT

Font d'informació: Taula de Salut Roquetes.
Relatoria Delphine Boghos

La mayoría de los espacios relacionales de hombres mayores de 50 años son los bares... es la socialización en torno al consumo

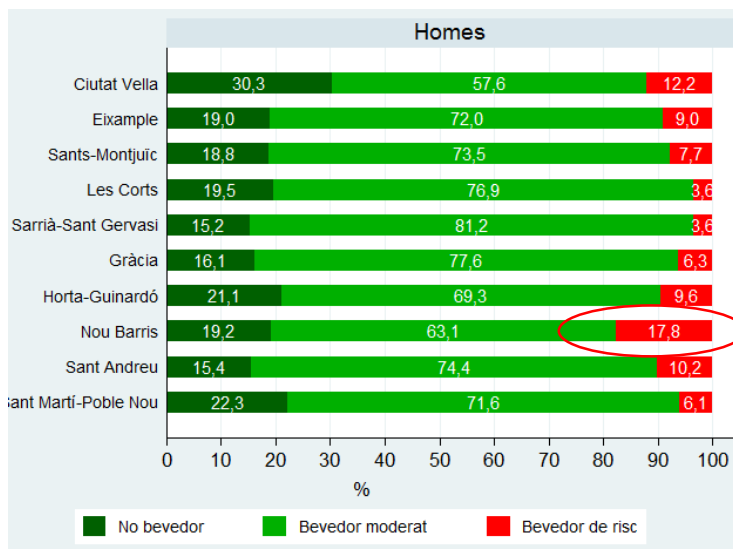
HOME, PERSONAL TÉCNIC

Tabac, alcohol i altres drogues

El tabaquisme potencia les desigualtats: les classes més desfavorides consumeixen més i també tenen menys recursos per fer front a les malalties relacionades amb el tabac (21,22)

Destaca el major consum d'alcohol de risc en els homes del districte en comparació a la resta de Barcelona, essent Nou Barris el districte amb major consum en homes de Barcelona. De la mateixa manera els homes del districte fumen en major proporció que a la ciutat (26,3% vs 22,9%).

		Consum d'alcohol de risc	Hàbit tabàquic
Homes	Nou Barris	17,6%	26,3%
	Barcelona	8,7%	22,9%
Dones	Nou Barris	7,1%	16,3%
	Barcelona	4,1%	16,6%

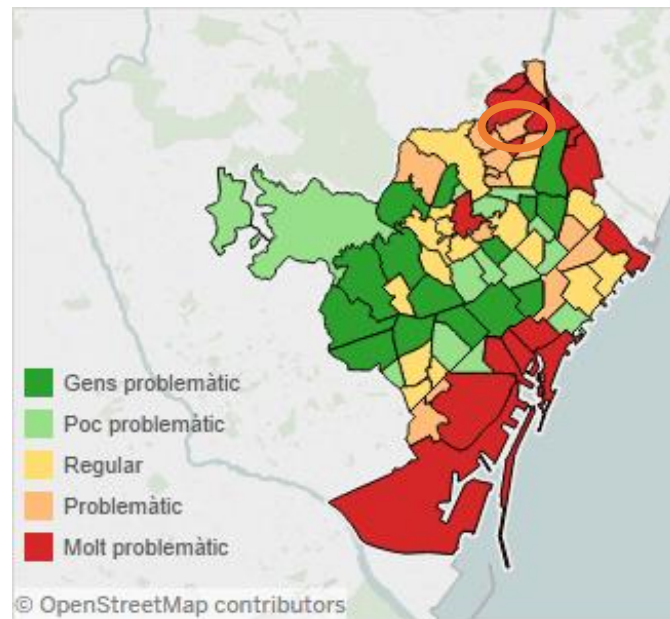
Font d'informació: Enquesta de Salut de Barcelona 2016, Agència de Salut Pública de Barcelona

El consum i la presència d'alcohol al barri es comenta molt a les entrevistes: "És un tema que sempre a estat present al barri". Malgrat que els joves són un dels grups més vulnerables, **es detecta consum normalitzat tant en joves com en adults**. Destaca el consum relacional dels homes però també es comenta com "les dones també beuen però soles a casa, per l'estigma".

CONDUCTES DE SALUT

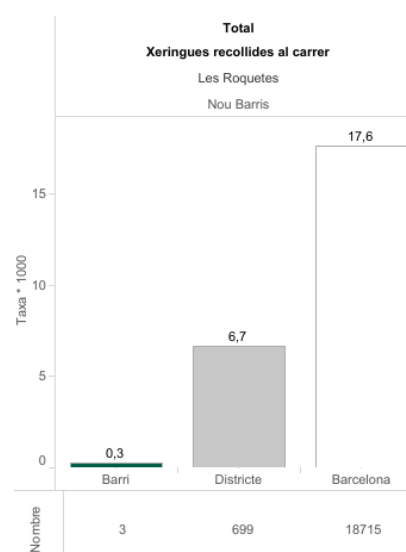
Consum problemàtic de drogues

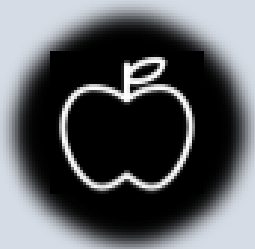
Font d'informació: Sistema d'Informació de drogues de Barcelona. Dades 2015.
Agència de Salut Pública de Barcelona

L'índex global de problemes de drogues a Roquetes (dades 2015) és de 4, és a dir, està definit com problemàtic. Es considera que el consum de cànnabis està molt normalitzat al barri. **“Hi ha fàcil accés a la marihuana, cànnabis o cocaïna, i no hi ha intervencions estructurals que s'encarreguin d'això”.**

Per altre banda, la taxa de xeringues recollides a l'espai públic per cada 1000 habitants és molt inferior a la del districte i la resta de Barcelona.

Font d'informació: Sistema d'Informació de drogues de Barcelona. Dades 2015.
Agència de Salut Pública de Barcelona

CONDUCTES DE SALUT

Alimentació i activitat física

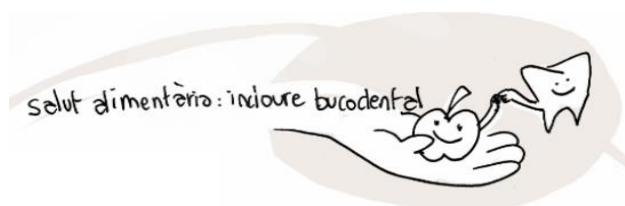
Factors socials com les càrregues familiars estan molt relacionades amb la inactivitat física (23).

Tant els homes com les dones del districte mengen 3 o més racions de fruita i verdura en menor proporció que al conjunt de la ciutat. D'altra banda, les dones del districte són més sedentàries en comparació amb els homes del districte i ambdós són menys sedentaris que a la ciutat.

		Mengen diàriament 3 o més racions de fruita i/o verdura	Inactivitat en el temps de lleure
Homes	Nou Barris	38,2%	47,5%
	Barcelona	44,9%	52,2%
Dones	Nou Barris	50,5%	56,5%
	Barcelona	58,5%	62,5%

Font d'informació: Enquesta de Salut de Barcelona 2016, Agència de Salut Pública de Barcelona

Un dels aspectes més destacats pels professionals és com el tema de l'alimentació no ajuda gens a la salut bucodental dels infants.

Sobrepès i Obesitat

Al districte de Nou Barris tant els homes com les dones presenten més sobrepès que al conjunt de la ciutat. El homes, a més a més, presenten uns nivells d'obesitat molt més alts que les dones i que els nivells de la ciutat. A les entrevistes es destaca com **l'obesitat infantil i la malnutrició es relaciona no només amb el poder adquisitiu sinó també amb la manca d'hàbits saludables**. De fet, en el treball realitzat per l'escola Antaviana, el 71% de les 86 persones entrevistades consideren que al barri de Roquetes els veïns i veïnes mengen "regular" o "malament"

		Prevalença de sobrepès	Prevalença d'obesitat
Homes	Nou Barris	45,3%	20,4%
	Barcelona	40,1%	13,1%
Dones	Nou Barris	33,9%	13,2%
	Barcelona	26,2%	13,5%

Font d'informació: Enquesta de Salut de Barcelona 2016, Agència de Salut Pública de Barcelona

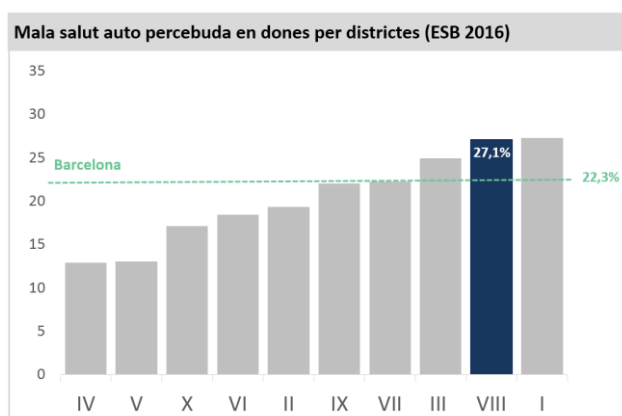
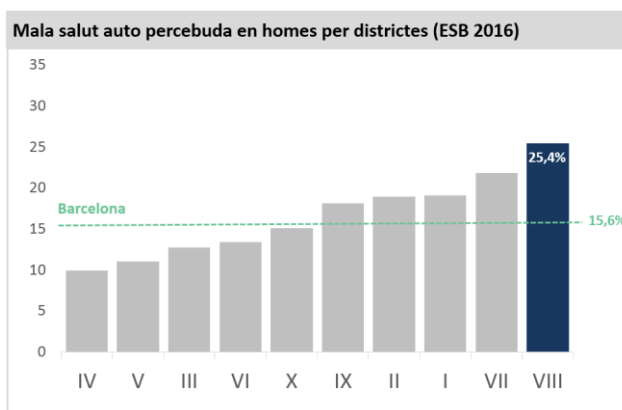

RESULTATS EN SALUT

Salut percebuda

La percepció d'un estat de salut físic i mental dolent s'ha demostrat que és un bon predictor de la malaltia i de la mort (24)

L'estat de salut percebut és una mesura subjectiva que valora la percepció que té una persona sobre el seu estat de salut. Tant el percentatge d'homes com de dones que declaren que la seva salut és regular o dolenta és major al districte que a Barcelona. A més a més, en ambdós casos, el percentatge amb mala salut percebuda és dels més alts de la ciutat.

Font d'informació: Enquesta de Salut de Barcelona 2016, Agència de Salut Pública de Barcelona

La gent percep que la precarietat dels veïns i veïnes del barri incideix molt a la salut emocional. A les entrevistes comenten que **"hemos dado un paso atrás en la salud emocional. Hay personas que por la crisis les han pasado cosas que no pensaban que les ocurrirían"**. Els professionals destaquen com **"Els problemes laborals a curt termini poden provocar depressió, tristor, aïllament..."**.

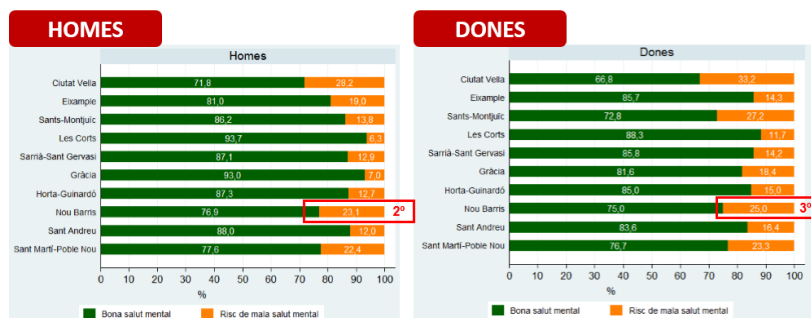

RESULTATS EN SALUT

Salut mental

Una puntuació mitjana del GHQ en una població es pot interpretar com una mesura global de l'estat psicològic d'aquesta població (25)

Les persones que viuen al districte de Nou Barris refereixen un risc de mala salut mental molt més alt que les que viuen en el conjunt de Barcelona.

Des dels serveis de salut mental comenten que hi ha una alta incidència de problemes de salut mental: “El CAP de Roquetes és el que deriva més casos per trastorn mental sever de la zona (ansietat, depressió, psicosis). Això, sense el Pla Comunitari seria una bomba”.

Salut i gènere

Roquetes és un barri on els rols de gènere estan més marcats que a la resta de la ciutat i és per això que la relació entre el gènere i la salut s'ha destacat al llarg de tot el re-diagnòstic.

“La conciliació familiar és un handicap per elles. Han de lidiar amb el rol de cuidador més la necessitat de la família per a tirar endavant”. A més a més es destaca que hi ha dones, sobretot d'algun col·lectiu immigrant, que al quedar-se a casa cuidant dels fills i filles s'aïllen del barri.

Finalment, també s'ha destacat molt la necessitat de treballar les relacions igualitàries i saludables. Es destaca a moltes entrevistes la presència de relacions masclistes i la necessitat de treballar l'apoderament de les dones.

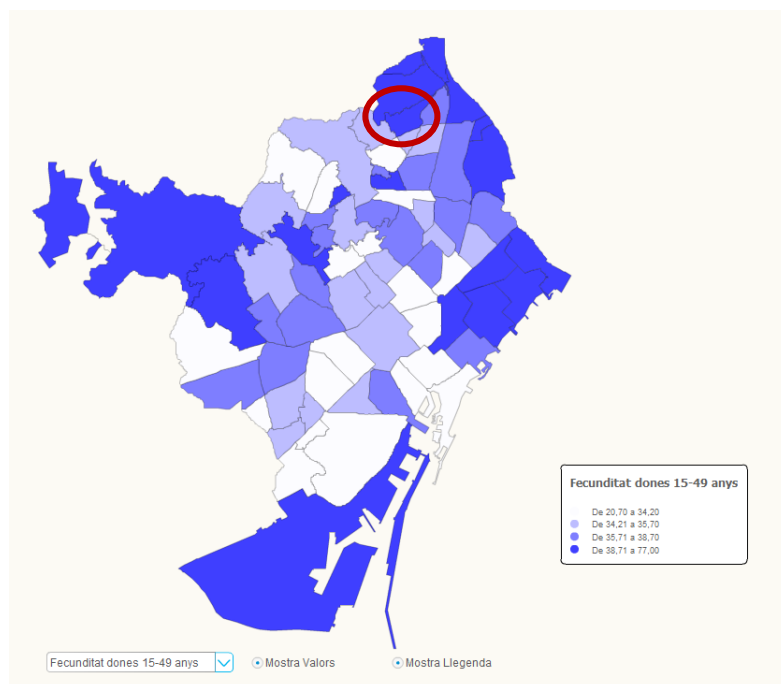

RESULTATS EN SALUT

Salut sexual i reproductiva

Fecunditat de dones de 15 a 49 anys

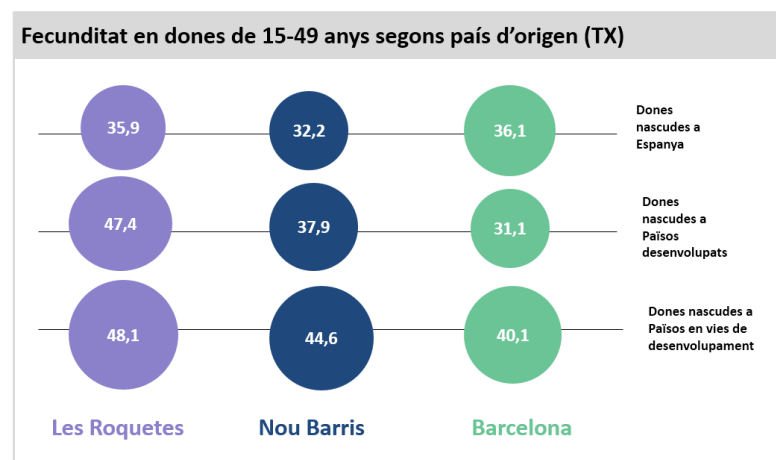
La fecunditat de dones al barri de Roquetes (41.2 per 1000) és superior a la fecunditat del districte (36.9 per 1000) i a la de Barcelona (37.0 per 1000).

Font d'informació: Registre de Natalitat. Dades 2013-2017. Agència de Salut Pública de Barcelona.

Fecunditat segons país d'origen

La fecunditat en Roquetes és més alta entre les dones nascudes en països de rendes baixes (48,1 per 1000) i, en general, també és més alta que al districte i a Barcelona.

Font d'informació: Registre de Natalitat. Dades 2013-2017. Agència de Salut Pública de Barcelona.

RESULTATS EN SALUT

Font d'informació: Taula de Salut Roquetes.
Relatoria Delphine Boghos

Font d'informació: Taula de Salut Roquetes.
Relatoria Delphine Boghos

Font d'informació: Taula de Convivència Roquetes. Relatoria Delphine Boghos

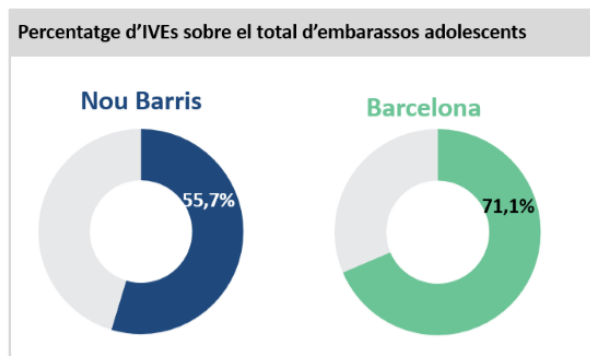
Salut sexual i reproductiva

Fecunditat dones adolescents

La fecunditat de dones adolescents al barri de Roquetes (29.1 per 1000) és molt superior a la fecunditat del districte (12.9 per 1000) i a la de Barcelona (6.0 per 1000), segons dades pel període 2013-2017.

Interrupcions voluntàries de l'embaràs

La taxa d'interrupcions voluntàries de l'embaràs (IVE) per 1000 dones en edat fèrtil al districte de Nou Barris en 2017 és més alta que en el total de la ciutat (15.9 vs 14.4). No obstant això, el percentatge d'IVEs sobre el total dels embarassos adolescents és el més baix de tota la ciutat (55,7%).

Font d'informació: Registre de Natalitat. Dades 2017. Agència de Salut Pública de Barcelona.

S'ha destacat molt als grups de discussió i a les entrevistes la necessitat de **treballar la educació sexoafectiva des d'un punt de vista feminista**.

Es destaca també l'alt nombre d'embarassos adolescents. Els professionals de salut senyalen que aquests embarassos estan més relacionats amb les estructures familiars que amb la manca d'ús de preservatius. "Hi ha noies que deixen l'escola per cuidar germans petits i finalment prefereixen tenir els seus propis fills per fugir de la situació familiar."

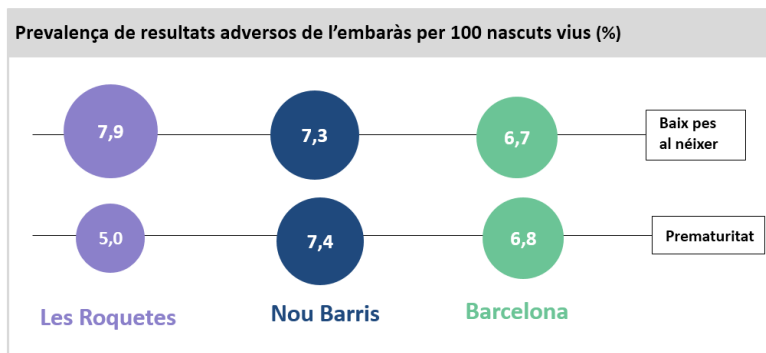
RESULTATS EN SALUT

Salut sexual i reproductiva

El baix pes en néixer és un important predictor de la futura morbimortalitat i pot augmentar la probabilitat de patir malalties no transmissibles com la diabetis o les malalties cardiovasculars al llarg de la vida adulta (26)

Resultats adversos de l'embaràs

La prevalença de baix pes en néixer és superior a la del districte i la de Barcelona. No obstant això la prematuritat és inferior a Roquetes que al districte i a la ciutat de Barcelona.

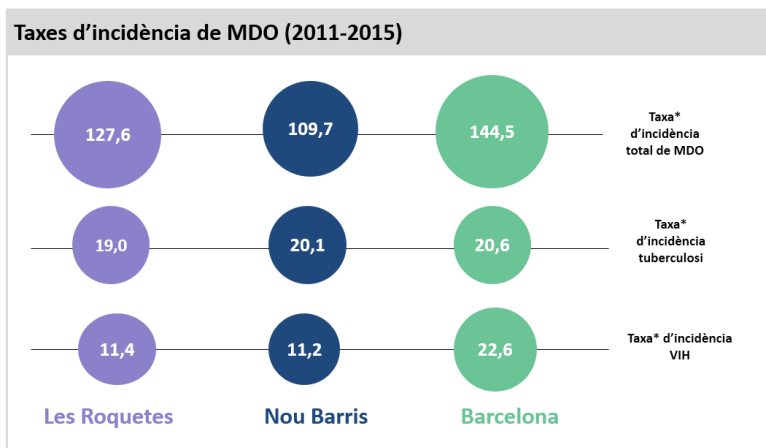

Font d'informació: Registre de Natalitat. Dades 2012-2016. Agència de Salut Pública de Barcelona.

Malalties de declaració obligatòria

Una malaltia de declaració obligatòria (MDO) per llei ha de ser reportada a les autoritats sanitàries d'acord amb criteris d'incidència, gravetat, grau de transmissibilitat i admissió de mesures preventives (27)

Destaca com, a Roquetes, la incidència de MDOs total, la incidència de tuberculosi i de VIH és inferior a la de la ciutat.

*Taxes per 10.000 habitants. Període 2011-2015

RESULTATS EN SALUT

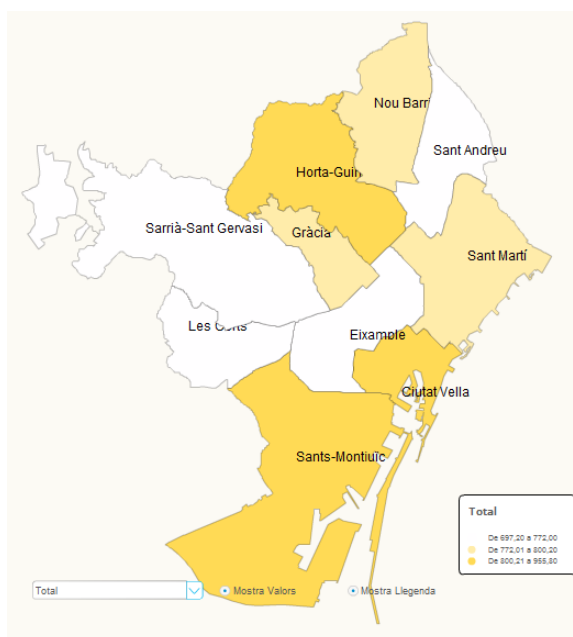
Mortalitat

En el cas dels homes del districte tant la taxa estandarditzada de mortalitat 2016 com la taxa de mortalitat prematura és superior a la de Barcelona ciutat.

		Taxa estandarditzada* de mortalitat	Taxa estandarditzada* de mortalitat prematura
Homes	Nou Barris	1325,6	3453,9
	Barcelona	1289,0	3248,9
Dones	Nou Barris	759,3	1687,9
	Barcelona	802,7	1698,7

*Taxes per 100.000 habitants per al any 2016, estandarditzades utilitzant la població segons el Padró Municipal d'Habitants de Barcelona de l'any 2016

Taxa de mortalitat estandarditzada segons districte

El districte de Nou Barris presenta una taxa de mortalitat de 785.0 (taxa per cada 100.000 habitants) segons dades de l'any 2016.

La taxa de mortalitat estandarditzada per edat durant el període 2012-2016 al barri de Roquetes és lleugerament superior a la del districte (1274.6 i 663.1 en homes i dones respectivament).

RESULTATS EN SALUT

Mortalitat

A continuació es mostren les taxes de mortalitat al districte segons grans grups de causes de mort, en comparació amb les taxes de Barcelona. Destaca com en els homes, tant del districte com de Barcelona, els tumors malignes són la primera causa de mort, a diferència de les dones del districte i de Barcelona on ho són les malalties del sistema circulatori.

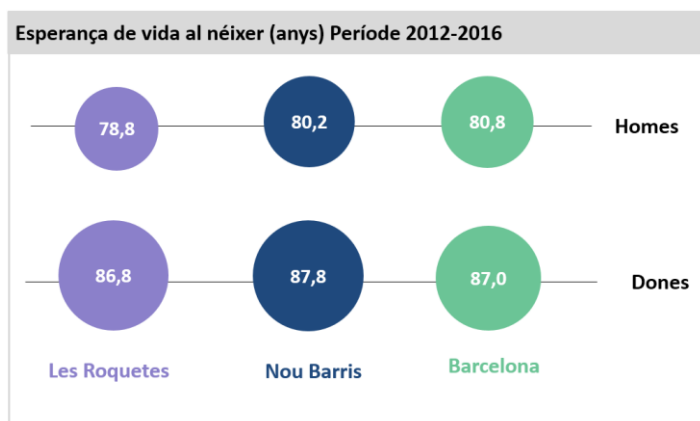
Taxes de mortalitat segons grans grups de causes de mort

Nou Barris				Barcelona	
Homes					
Posició		Causa de mort	Taxa*	Posició	Taxa*
1		Tumors	372,1	1	326,1
2		Malalties del sistema circulatori	261,0	2	237,7
3		Malalties del sistema respiratori	135,6	3	113,3
4		Malalties del sistema nerviós i òrgans dels sentits	63,3	4	59,5
5		Causes externes de mortalitat	59,4	5	49,8
Dones					
Posició		Causa de mort	Taxa*	Posició	Taxa*
1		Malalties del sistema circulatori	226,7	1	275,3
2		Tumors	208,4	2	225,9
3		Malalties del sistema nerviós i òrgans dels sentits	93,9	3	100,4
4		Trastorns mentals i del comportament	77,9	4	95,5
5		Malalties del sistema respiratori	74,4	5	87,8

Font d'informació: Registre de Mortalitat. Dades agrupades 2011-2015. Agència de Salut Pública de Barcelona.

Esperança de vida

La mortalitat al barri, expressada com la esperança de vida en néixer en el període 2012-2016, és inferior al districte i a Barcelona tant en homes com en dones.

Font d'informació: Registre de Mortalitat. Dades agrupades 2012-2016. Agència de Salut Pública de Barcelona.

PRIORITZACIÓ

La Jornada de Priorització va tenir lloc el 5 de Febrer de 2019 a l'Escola Antaviana.

Van assistir 50 persones entre veïns i veïnes i persones que treballen al barri

Cartell divulgatiu de la jornada

Llista ordenada de necessitats segons la votació individual a la Jornada de Priorització del 05/02/2019

1. Aïllament i solitud en les persones grans **(26 punts)**
2. Manteniment de les escales mecàniques i dels ascensors **(25 punts)**
3. Convivència al espai públic: soroll al carrer, ocupació de l'espai públic, incivisme... **(22 punts)**
4. Salut mental (ansietat depressió) relacionats amb l'atur, principalment en homes amb situacions d'atur de llarga durada **(19 punts)**
5. Consum i normalització d'alcohol i drogues al barri **(18 punts)**
6. Salut mental (ansietat, depressió) per situacions de precarietat laboral, sobretot en dones pel seu rol principal relacionat amb les cures que provoca sobrecàrrega **(17 punts)**
7. Situacions de violència de gènere i relacions masclistes **(17 punts)**
8. Abandonament prematur dels estudis i/o fracàs escolar **(17 punts)**
9. Promoció de la salut bucodental **(15 punts)**
10. Treballar les relacions afectives - sexuals: relacions igualitàries, educació sexual, embarassos... **(14 punts)**

* Es pot consultar el llistat complet a la secció Notes

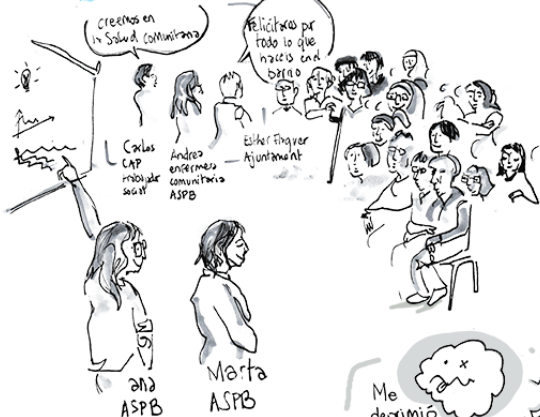

JORNADA PRIORITZACIÓ

Les Roquetes
DIAGNÒSTIC SALUT 2018.2019

Escola Sant Antoni. 05.02.19

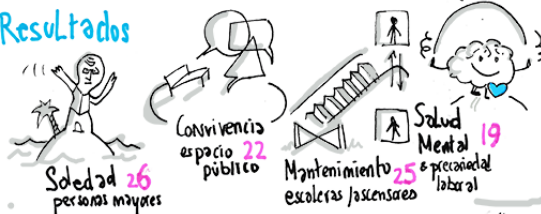
• Bienvenida

• Presentación

relatoría visual
dolphine boghos

• Resultados

• Cierre

"que no se diga tanto y se haga más"
- AMM - la Genie

Juanjo y
Aida Pla comunitari

Os animo a que participéis en las actividades del barrio en la FERIA de Salud

• Votación

• Comentarios

Me deprimió mucho. Vendo el piso y me voy del barrio

polémica por todos lados

• actividades que dan Salud

800B Barcelona
0508 Barrios

Roquetes
Per Comunitat

PROPERES PASSES

Des de el grup motor del re-diagnòstic s'han agrupat les necessitats detectades/problemes detectats en 6 grans grups:

- Violència de Gènere;
- Suport a les famílies;
- Estils de vida saludables;
- Salut Mental i Addiccions;
- Problemes relacionats amb la convivència;
- Problemes relacionats amb la manca o deficiències de les infraestructures existents.

Alguns d'aquests problemes ja s'han estat treballant durant aquests anys, com ara el suport de les famílies, a través del programa d'habilitats familiars, els grups de co-criança o els ajuts a les famílies amb poc recursos, per citar només alguns exemples; o bé, la promoció d'estils de vida saludables o la salut mental i addiccions, a través de l'Espai Salut (per a la gent gran), els remeis de l'àvia, els grups de caminaires per a la promoció de l'activat física, o el projecte "Més amb Menys". A l'annex s'inclou un resum de les estratègies que estan actives al barri o al districte per a cadascú dels 6 temes.

Però han sorgit nous reptes transversals que necessiten ser entomats de manera conjunta: la violència i els problemes relacionats amb la convivència, que pot contenir un element xenòfob, ens interpel·la, com a taula de salut, a establir vincles i sinèrgies amb aquells espais que ja existeixen, com ara la taula de gènere i la taula de convivència. Això significa que hem d'incorporar una perspectiva interseccional a les intervencions, garantint una mirada feminista i intercultural, que faci que les intervencions siguin més justes i equitatives.

AUTORIA

Responsable/s de l'informe

Catherine Pérez

Autoria i redacció

Marta Olabarria, Ana Fernández, Andrea Bastida

Col·laboradores

Delphine Boghos (relatòries), Montse Petit (ASPB), Mar Oriol (ASPB), Blanca Català (Districte),

Aïda Ballester (PdC), Felipe Herrera (PdBarri), Raquel Delgado (Casal de Persones Grans),

Silvia Gimeno (SS), Gloria Muniente (CAP), Silvia Anton (CAP), Maria Martínez, Mercè Pac (CAP)

i Carlos Martínez (CAP)

Agraïments:

A la Taula de Salut Comunitària de Les Roquetes. A tots els veïns i veïnes del barri, serveis, equipaments i entitats que han col·laborat activament en aquesta experiència

Per a més informació del Programa:

<https://www.aspb.cat/documents/barcelona-salut-als-barris-memoria-2018/>

Resum executiu	6
Introducció	10
Objectiu i estructura d'aquesta memòria	16
El Raval	18
El Barri Gòtic	24
La Barceloneta	30
Sant Pere, Santa Caterina i la Ribera	34
El Poblenou	40
La Marina del Port i La Marina del Prat Vermell	46
El Carmel	54
Sant Genís dels Agudells i la Teixonera	60
El Turó de la Peira i Can Peguera	64
La Guineueta i Campelles	70
Les Roquetes	76
Ventum	84
La Trinitat Nova	88
Zona Nord: Ciutat Meridiana, Torre Baró i Vallbona	94
Bon Pastor i Baró de Viver	102
La Trinitat Vella	110
El Besòs i el Marçnes	116
La Verneda i la Pau	122
Docència i Recerca	128
Conclusions	132

REFERENCIES

- (1) Payam Dadvand et al. Green Spaces and Cognitive Development in Primary Schoolchildren; A Prospective Study. PNAS, June 2015
- (2) Margarita Triguero-Mas et al. Natural outdoor environments and mental and physical health: relationships and mechanisms. Environment International. Volume 77, April 2015, Pages 35–41
- (3) <https://ajuntament.barcelona.cat/qualitataire/ca/la-salut>
- (4) <http://www.aspb.cat/wp-content/uploads/2017/04/Avaluacio-de-la-qualitat-aire-a-la-ciutat-de-barcelona-2016.pdf>
- (5) European Environment Agency. <https://www.eea.europa.eu/themes/human/noise>
- (6) Repercussió de la contaminació acústica en la salut de les persones. Agència de Protecció de la Salut. Generalitat de Catalunya.
http://mediambient.gencat.cat/web/.content/home/ambits_dactuacio/atmosfera/contaminacio_acustica/jornades__cursos/2010/4.pdf
- (7) The effects of an urban renewal project on health and health inequalities: A quasi-experimental study in Barcelona. Roshanak Mehdipanah y colaboradores. Journal of Epidemiology and Community Health, 2014;68:811-817
- (8) <http://ajuntament.barcelona.cat/superilles/es>
- (9) Urban and transport planning related exposures and mortality: a health impact assessment for cities. Natalie Mueller, David Rojas-Rueda, Xavier Basagaña y colaboradores. Environmental Health Perspectives, June 2016.
- (10) Impact of the crisis on the relationship between housing and health. Policies for good practice to reduce inequalities in health related to housing conditions. Ana Novoa y colaboradores. Gaceta Sanitaria 2014; 28(Suppl 1): 44–50.
- (11) Housing Policies and Health Inequalities. Marí-Dell'Olmo M, Novoa AM, Camprubí L y colaboradores. Int J Health Serv. 2017 Apr;47(2):207-232. doi: 10.1177/0020731416684292. Epub 2016 Dec 28.
- (12) Andres Peralta et al, Impact of energy efficiency interventions in public housing buildings on cold-related mortality: a case-crossover analysis. Int J Epidemiol. 2017 Aug 1;46(4):1192-1201.
- (13) Entrevista Lucia Artazcoz. El Periódico de Catalunya, Gener 2018.
<https://www.elperiodico.com/es/sociedad/20180120/el-trabajo-precario-crea-personas-indefensas-6565612>
- (14) Avanzando hacia la equidad. Ministerio de Sanidad, Servicios Sociales e Igualdad. Comisión para reducir las desigualdades sociales en salud en España. Propuestas de políticas e intervenciones para reducir las desigualdades sociales en salud en España. Madrid 2015.
https://www.msssi.gob.es/profesionales/saludPublica/prevPromocion/promocion/desigualdadSalud/docs/Propuesta_Politicas_Reducir_Desigualdades.pdf
- (15) Mortality Attributable to Low Levels of Education in the United States. Krueger PM, Tran MK, Hummer RA, Chang VW (2015) PLoS ONE 10(7): e0131809.
- (16) La falta de educación mata. Clara Marín. El Mundo, 2015.
<http://www.elmundo.es/salud/2015/07/09/559d6caa268e3ed9428b458d.html>
- (17) Joan Benach et al. Precarious employment: understanding an emerging social determinant of health. Annu Rev Public Health. 2014;35:229–53.
- (18) Lucia Artazcoz et al. Social inequalities in the impact of flexible employment on different domains of psychosocial health. J Epidemiol Community Health. 2005;59:761–7
- (19) Entrevista Lucia Artazcoz. El Periódico de Catalunya, Gener 2018.
<https://www.elperiodico.com/es/sociedad/20180120/el-trabajo-precario-crea-personas-indefensas-6565612>
- (20) Avanzando hacia la equidad. Ministerio de Sanidad, Servicios Sociales e Igualdad. Comisión para reducir las desigualdades sociales en salud en España. Propuestas de políticas e intervenciones

- para reducir las desigualdades sociales en salud en España. Madrid 2015.
https://www.msssi.gob.es/profesionales/saludPublica/prevPromocion/promocion/desigualdadSalud/docs/Propuesta_Politicas_Reducir_Desigualdades.pdf
- (21) <http://ajuntament.barcelona.cat/dretssocials/sites/default/files/revista/5-problemes-per-fer-front-a-la-hipoteca-i-el-seu-efecte-en-la-salut.pdf>
 - (22) Hugo Vásquez-Vera et al. Foreclosure and Health in Southern Europe: Results from the Platform for People Affected by Mortgages. *Journal of Urban Health*, 2016; March;
 - (23) Social Class Inequalities in the Utilization of Health Care and Preventive Services in Spain, a Country with a National Health System. Marco Garrido-Cumbrera et al. *Int J Health Serv.* 2010;40(3):525-42
 - (24) Systematic review of the link between tobacco and poverty – 2014 update. World Health Organization 2014
 - (25) Carme Borrell et al. Trends in social class inequalities in health status, health-related behaviors, and health services utilization in a Southern European Urban Area (1983-1994). *Prev Med.* 2000; 31: 691-701.
 - (26) Marta Arcas et al. Gender inequalities in the association between demands of family and domestic life and health in Spanish workers. *Eur J Public Health.* 2013 Oct;23(5):883-8
 - (27) Idler, E. L., & Benyamini, Y. (1997). Self-rated health and mortality: a review of twenty-seven community studies. *Journal of Health and Social Behavior*, 38 (1), 21–37
 - (28) Goldberg D. *Manual del General Health Questionnaire*. Windsor: NFER Publishing, 1978
 - (29) Documento Normativo sobre Bajo Peso al Nacer. Organización Mundial de la Salud 2017.
http://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/255733/WHO_NMH_NHD_14.5_spa.pdf;jsessionid=E0988179E430AB78783CD81C0E1AC305?sequence=1
 - (30) Manual de notificació per als declarants al sistema de notificació de Malalties de Declaració Obligatòria (MDO) . Departament de Salut de Catalunya.
http://canalsalut.gencat.cat/web/.content/home_canal_salut/professionals/temes_de_salut/vigilancia_epidemiologica/documents/arxius/MANUAL_MDO_2016.pdf

ANNEXES

MODEL DELS DETERMINANTS DE DESIGUALTATS EN SALUT EN ÀREES URBANES

Barcelona Salut als Barris es basa en el marc conceptual de determinants de la salut en àrees urbanes el qual té en compte que la major part dels problemes de salut de les ciutats són atribuïbles a les **condicions de vida i de treball** de les persones.

Font: Projecte INEQ-Cities (Borrell, Pons-Vigués, Mariona, Morrison, and Díez 2013).

Els determinants de la salut a nivell urbà inclouen aspectes de **governança urbana, context físic, context socioeconòmic i entorns**. L'entorn natural i construït influeix la salut de la ciutadania a través de la qualitat de l'aigua i de l'aire, l'accés a una alimentació adequada, la planificació urbana, la qualitat de l'habitatge, el transport i les infraestructures. L'entorn social i econòmic, incloent-hi l'accés a l'educació i a un treball decent, la seguretat i el suport social, tenen també un impacte important en la salut de la ciutadania.

Més informació: Borrell, Carme, Pons-Vigués, Mariona, Morrison, Joana and Elia Díez. 2013. "Factors and Processes Influencing Health Inequalities in Urban Areas." *Journal of Epidemiology and Community Health* 67 (5): 389–91.

GLOSARI

Es poden trobar més recursos i més gràfics interactius relacionats amb la informació mostrada al llarg del informe fent servir l'eina **INFOBARRIS**:

<https://www.aspb.cat/documents/infobarris-bcn/>

Lectura recomanada: Infobarris: una herramienta interactiva para monitorizar y divulgar información sobre la salud y sus determinantes en los barrios de Barcelona. Pere Llimona y colaboradores. Gaceta Sanitaria vol.31 no.5. Barcelona sep./oct. 2017

CONTEXT FÍSIC

L'**NO2** és un contaminant molt relacionat amb les emissions del trànsit, especialment dels motors dièsel.

El **PM10** està format per diferents compostos procedents de diverses fonts d'emissió: el trànsit, les obres, l'activitat industrial en general o les aportacions de partícules d'origen natural

Índex de vegetació. Índex NDVI (Normalised Difference Vegetation Index), indicador de la quantitat de verd que s'observa des del cel (imatge satèl·lit).

La superfície **destinada a espais d'estada** inclou els següents espais d'accés públic: voreres >5m, carrer de vianants i/o plataforma única, rambla bulevard, passeig, camí, plaça, plaça de cruïlla, parc/jardí, interior d'illa, exterior d'illa, corredor verd, platja (passeig i sorra). S'exclouen del càlcul els espais forestals.

CONTEXT SOCIOECONOMIC

El **nivell d'educació** està descrit com el nivell de titulació assolida segons les següents categories:

- (1) Sense estudis o primària incompleta: analfabet, sense estudis o primària incompleta;
- (2) Estudis primaris: certificat escolaritat, bàsica, primaris, EGB; (3) Estudis secundaris: graduat escolar, graduat estudis musicals, graduat en arts i oficis, batxillerat elemental;
- (4) Batxillerat: batxillerat superior /BUP/ COU/ FP II;
- (5) Estudis superiors: titulació universitària.

Per **absentisme** s'entén la falta injustificada de més d'un 25% dels dies lectius a l'escola.

La **taxa de graduació** és el nombre d'alumnes que han aprovat el curs escolar respecte el total d'alumnes matriculats.

L'**atur** representa el percentatge de persones d'entre 16 i 64 anys registrades a les Oficines de Treball de la Generalitat sobre el nombre de persones de 16 a 64 anys. Estimació per barris a partir de dades facilitades per codis postals.

La **Renda Familiar Disponible (RFD)** és un indicador sintètic resultant de la combinació de diferents variables. Aproximació a la renda disponible mitjana de les famílies residents al barri. Es presenta en format de raó entre la renda del barri i la mitjana per al conjunt de Barcelona que es de 100.

A major valor d'RFD, major capacitat econòmica del barri, i a menor valor d'RFD menor capacitat econòmica del Barri.

IPREM: Indicador Públic de Renda d'Efectes Múltiples, índex de referència per determinar el llinar d'ingressos per a rebre diferents tipus d'ajudes.

CONDUCTES DE SALUT

L'índex global de problemes de drogues (que va de 0 a 5) contempla a més de les dades d'inici de tractament, la mortalitat per reacció adversa al consum de drogues, les urgències hospitalàries dels consumidors de drogues i les xeringues recollides al carrer

L'Enquesta de Salut de Barcelona, realitzada cada 5 anys per l'Agència de Salut Pública de Barcelona, permet obtenir dades periòdiques sobre la salut de la població, les incapacitats i les conductes relacionades amb la salut, el context físic i el context socioeconòmic. Es pot trobar més informació i més recursos a:

<http://www.aspb.cat/arees/la-salut-en-xifres/enquestes-de-salut/>

Per tal de valorar el pes corporal i determinar l'excés de pes i l'obesitat es va utilitzar l'índex de massa corporal (IMC), que es calcula a partir del pes i l'alçada auto declarats: $IMC = kg/m^2$

RESULTATS EN SALUT

La salut percebuda es considera "dolenta", si la persona declara que el seu estat de salut és regular o dolent, i "bona", si la persona declara que la seva salut és bona, molt bona o excel·lent.

Per obtenir una mesura de la salut mental de la població adulta, de 15 anys o més, es va utilitzar l'escala d'ansietat i depressió de Goldberg el "General Health Questionnaire" (GHQ). Més informació a:

http://www.aspb.cat/wp-content/uploads/2016/05/Enquesta_Salut_Barcelona_2011.pdf

Es pot trobar més informació sobre la salut sexual i reproductiva a la ciutat al següent enllaç:

http://www.aspb.cat/wp-content/uploads/2018/04/ASPB_La-Salut-xifres_Salut-reproductiva-ciutat-Barcelona-2017.pdf

El Baix pes en néixer està definit com un pes inferior a 2500 grams i la prematuritat es defineix com un naixement abans de les 37 setmanes de gestió.

Es pot trobar més informació sobre les malalties de declaració obligatòria al següent enllaç:

https://www.aspb.cat/wp-content/uploads/2017/11/Morbiditat_per_malalties_declaracio_obligatoria_Barcelona_2015.pdf

La taxa de mortalitat, estandarditzada per edat, és el nombre de defuncions dividit per la població per 10.000; considerant l'estructura d'edat de la població segons el mètode directe i com a referència el total de població de 2013.

Un dels indicadors més utilitzats per a valorar les morts prematures són els Anys Potencials de Vida Perduts (APVP) que considera l'edat a la qual moren les persones, i no només l'esdeveniment mateix de la mort, assignant un pes superior a les morts que ocorren en les edats més joves.

Més informació metodològica a:

https://www.aspb.cat/wp-content/uploads/2016/05/Manual_mort_BCN.pdf

NOTES

- Distribució total de població del Roquetes segons Padró 2016 (Nombre i percentatge)

	Barri		Districte		Barcelona	
	Nombre	%	Nombre	%	Nombre	%
0 a 14 anys	2342	14,9%	22281	13,3%	205481	12,7%
15 a 29 anys	2690	17,1%	24896	14,9%	250787	15,5%
30 a 44 anys	3794	24,2%	37017	22,2%	386559	23,9%
45 a 64 anys	3979	25,3%	43704	26,2%	425863	26,3%
65 a 74 anys	1522	9,7%	17634	10,6%	164881	10,2%
75 i + anys	1380	8,8%	21503	12,9%	184104	11,4%
Total	15707	100,0%	167035	100,0%	1617455	100,0%

- Llistat complet de persones entrevistades i grups fets al barri

Llistat complet **d'Entrevistes:**

1. Entrevista Técnica BCN Activa
2. Entrevista Infermera BSaB i Treballadora Social CAP les Roquetes
3. Entrevista Técnica Ateneu Popular de 9 Barris
4. Entrevista Tècnic Pla de Barris
5. Entrevista Vocal AAVV Roquetes
6. Entrevista Bcn Activa
7. Entrevista Responsable Xarxa Intercanvi
8. Entrevista Directora CAP Roquetes
9. Entrevista Director Serveis Socials
10. Entrevista Director Escola Antaviana
11. Entrevista Responsable Centre Ton i Guida
12. Entrevista Conjunta Roquetes Conviu – Responsable i 5 mediadors

Els **grups de discussió** realitzats estaven formats pels següents grups de persones del barri:

1. 1 GD amb gent gran
2. 1 GD amb comerciants
3. 1 GD amb dones de Roquetes Conviu
4. 1 GD amb joves (participants del Ateneu Nou Barris).
5. 1 GD amb adults
6. 2 grups amb criatures (Casal Infantil).

Es van portar a terme 5 **grups nominals:**

1. GN amb la Taula de salut del Pla Comunitari de Roquetes.
2. GN amb la Taula de Inserció del Pla Comunitari de Roquetes
3. GN amb la amb la Taula de Suport Mutu del Pla Comunitari de Roquetes
4. GN amb la Taula de Socioeducativa del Pla Comunitari de Roquetes
5. GN amb la Taula de Convivència del Pla Comunitari de Roquetes

MAPEIG D'ACTIUS ROQUETES

ESTRATÈGIES ACTIVES PER A CADASCÚ DELS TEMES RECOLLITS EN EL DIAGNÒSTIC _

NECESSITAT	PDC	SERVEIS I EQUIPAMENTS DEL BARRI	DISTRICTE		CIUTAT	ALTRES PREOCUPACIONS
	VIOLÈNCIA DE GÈNERE					
Situacions de violència de gènere i relaciones masclistes	GM Gènere-Feminismes		SS: grup dones contra violència de gènere (gener a juny) 24 sessions Programes: SARA, PIAD		SAH (Servei d'Atenció a Homes)	Preocupació població nouvinguda EX: població hondurenya

NECESSITAT	PDC	SERVEIS I EQUIPAMENTS DEL BARRI	DISTRICTE		CIUTAT	ALTRES PREOCUPACIONS
Treballar les relacions afectives - sexuals: relacions igualitàries, educació sexual, embarassos...		CAP: Taula prevenció maltractament infantil ASSIR: - Atenció sexual i reproductiva - Tarda jove - Xerrades a instituts - Atenció individual embarassades ASPB: programes de prevenció a les escoles (Parlem-ne no et tallis al Turó) SS: JASP (Apc al IE Turó)				

NECESSITAT	PDC	SERVEIS I EQUIPAMENTS DEL BARRI	DISTRICTE	CIUTAT	ALTRES PREOCUPACIONS
SUPORT A FAMILIES					
Abandonament prematur dels estudis i/o fracàs escolar	Taula Socioeducativa GM Expulsats Tronet				

NECESSITAT	PDC	SERVEIS I EQUIPAMENTS DEL BARRI	DISTRICTE	CIUTAT	ALTRES PREOCUPACIONS
Suport a famílies amb poc recursos, especialment famílies joves amb fills i/o filles		SS: ajuts a famílies amb poc recursos ex: renda garantida CAP: suport econòmic per medicaments en col·laboració amb entitats del Tercer Sector			
Suport a pares i mares en la criança i procés educatiu de fills i filles (sobrecàrrega, manca de límits...)		ASPB: Habilitats Familiars CAP-EB: xerrades del pediatra a les famílies (p.e. calor a l'estiu) Paidós Fundació Pare Manel (espai cocriança)			Preocupa el tema de reagrupaments familiars
Major atenció a alguns infants del barri per la necessitat de millorar els seus hàbits saludables i rutines diàries					

NECESSITAT	PDC	SERVEIS I EQUIPAMENTS DEL BARRI	DISTRICTE	CIUTAT	ALTRES PREOCUPACIONS
ESTILS DE VIDA SALUDABLES					
Aïllament i solitud en les persones grans	Espai Salut El gran circ Baixem al carrer	Ton i Guida Casal de Persones Grans SS: teleassistència CAP: Gran Roq CAP-EB: xerrades del pediatra a les famílies (p.e. calor a l'estiu)		VINCLES	
Treballar l'alimentació i els hàbits saludables a tota la població	Remeis de l'Avia Més amb menys (cuina) GM Activitat Física Karpa RQTS Barri Saludable	ASPB: programes promoció salut a les escoles: creixem sants (4rt i 6é)			
Promoció de la salut bucodental		ASPB: dents sanes a 1er primària CAP: visita odontòleg a les escoles SS. servei odontologia			Que passa a P3, P4 i P5
SALUT MENTAL I ADDICCIONS					
Salut mental (ansietat depressió) relacionats amb l'atur, principalment en homes amb situacions d'atur de llarga durada	Més amb menys			B-Mincome BCN Activa	

NECESSITAT	PDC	SERVEIS I EQUIPAMENTS DEL BARRI	DISTRICTE	CIUTAT	ALTRES PREOCUPACIONS
Salut mental (ansietat, depressió) per situacions de precarietat laboral, sobretot en dones pel seu rol principal relacionat amb les cures que provoca sobrecàrrega					
Gestió emocional i comportament, moltes vegades derivat del context familiar i social				Figura EMOS (pagada per PdB) atenció emocional a les escoles	
Oportunitats de treball digne i les expectatives laborals	Tastet			BCN Activa	
Consum i normalització d'alcohol i drogues al barri					
Consum d'alcohol i cànnabis en població juvenil	Karpa	Biblioteca (lectures saludables)??	Consulta'm (Zona Nord) Aquí t'escoltem (Les Basses) Situa (Cotxeres) CSMA CSMIJ CDIAP-EIPI		Taula Socioeducativa-addiccions a les pantalles

NECESSITAT	PDC	SERVIS I EQUIPAMENTS DEL BARRI	DISTRICTE	CIUTAT	ALTRES PREOCUPACIONS
CONVIVÈNCIA					
Convivència al espai públic: soroll al carrer, ocupació de l'espai públic, incivisme	Taula de prevenció i convivència *Transversalitat als projectes	AVV	Nou Barris Conviu		Acollida nouvinguts EX: hondurenys
Convivència veïnal: Reducció d'estereotips i millora de les relacions intraveïnals					
Participació de certs col·lectius i relleu generacional de la vida comunitària del barri					
Sensació d'inseguretat, sobretot dels comerciants					

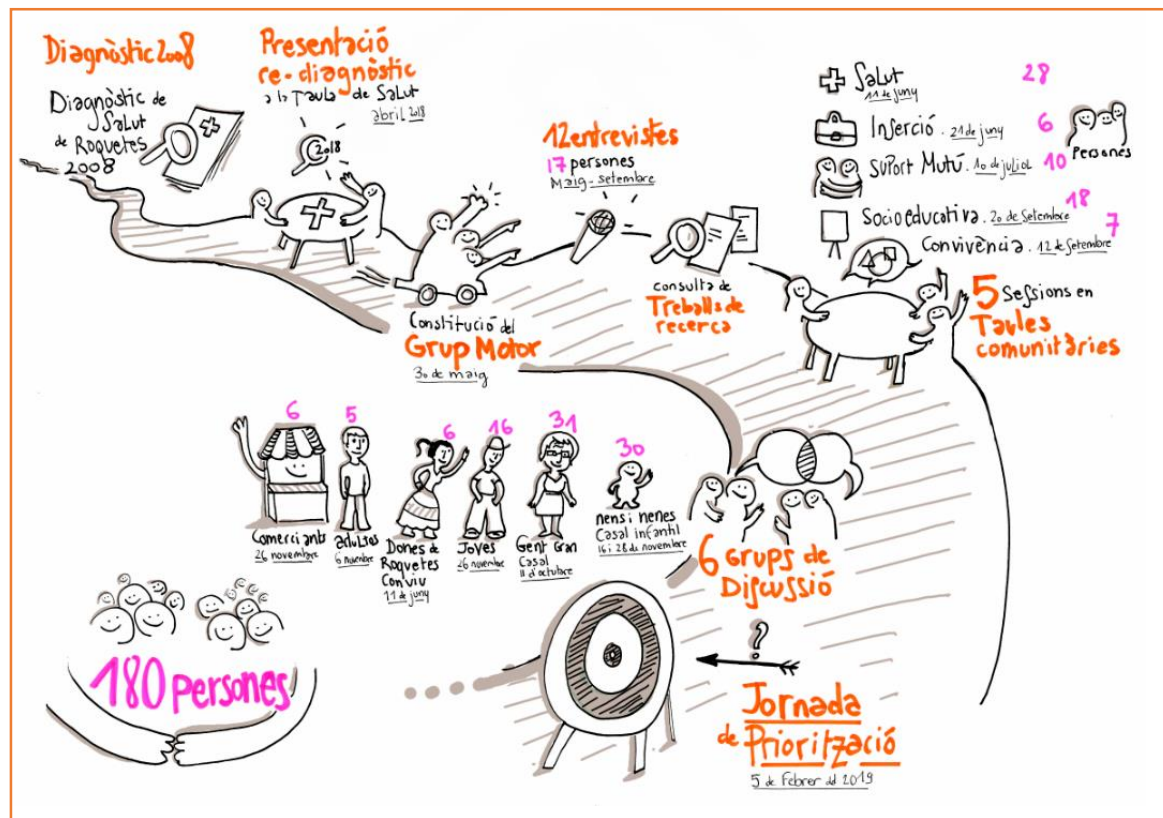
NECESSITAT	PDC	SERVIS I EQUIPAMENTS DEL BARRI	DISTRICTE	CIUTAT	ALTRES PREOCUPACIONS
INFRAESTRUCTURES					
Manteniment de les escales mecàniques i dels ascensors		AVV (reivindicacions)			

NECESSITAT	PDC	SERVIS I EQUIPAMENTS DEL BARRI	DISTRICTE	CIUTAT	ALTRES PREOCUPACIONS
Brutícia i problemes de manteniment de carrers i parcs					
Necessitat d'un pipi can					
Més espais dirigits a la població infantil (parcs, àrees lúdiques...)					
Mobilitat i accessibilitat per l'orografia del territori					
Finques antigues amb males condicions (manca d'ascensor, humitats, manca d'espai...)					
Més espais esportius					Preocupa la desconeixença del volum d'activitats al barri
Seguretat habitacional: encariment del lloguer, desnonaments		500x20 (Nou Barris) Cooperativa Habitatge	Oficina Habitatge		

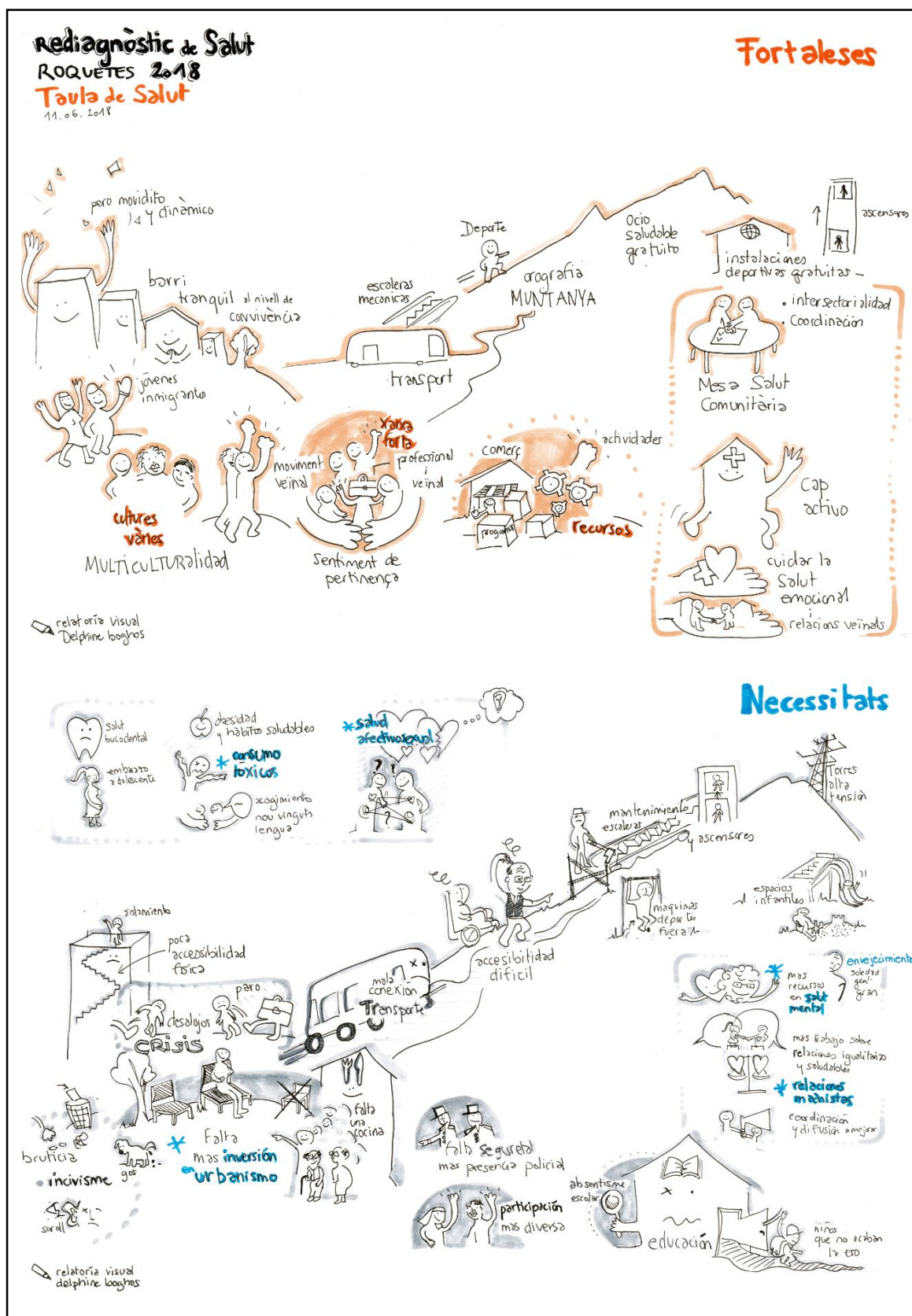
Relatories Visuals – DELPHINE BOGHOS

Durant tot el procés s'ha comptat amb la possibilitat d'utilitzar una tècnica molt útil per a, a través de paraules claus i dibuixos, registrar les trobades, **les relatories visuals**. Els conceptes claus es plasmen en el moment, el que promou que les persones que hi participen vagin "veient" el discurs que es genera, el que fomenta la participació. A més, ajuda a tenir una "memòria" visual, com una foto, del que va passar en aquell moment.

PROCÈS

TAULA de SALUT – 11 JUNY 2018

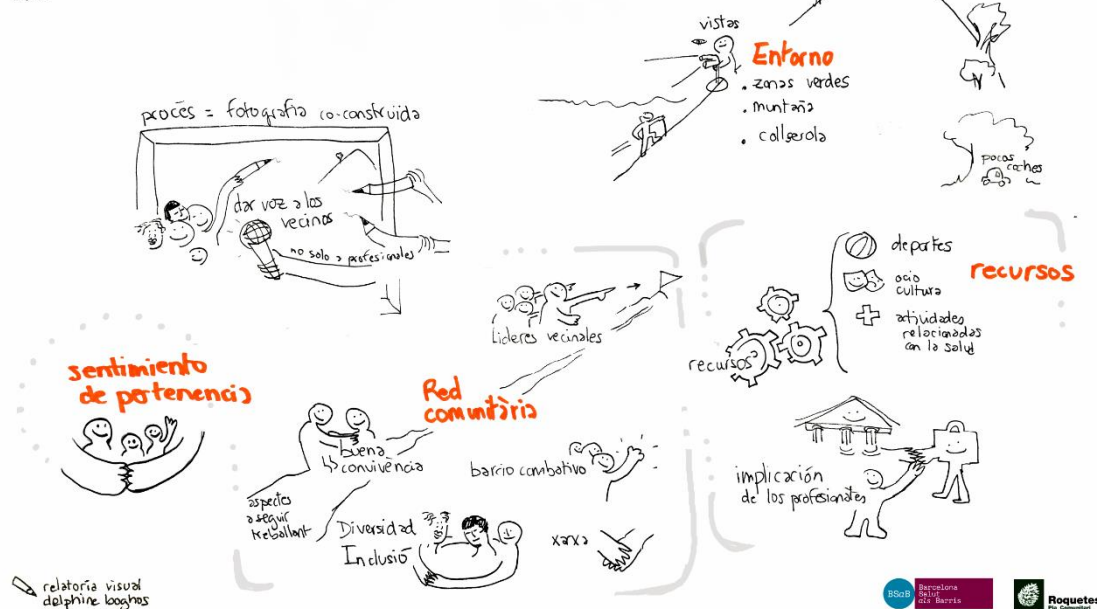
Barcelona
Salut
als Barris

rediagnòstic de Salut 2018

Roquetes

Taula d'inserció

21/6/18

BSB

Barcelona
Salut
als Barris

Roquetes

Per Comunitat

Barcelona
Salut
als Barris

rediagnòstic de Salut 2018

Roquetes

Taula d'inserció

21/6/18

BSB

Barcelona
Salut
als Barris

Roquetes

Per Comunitat

TAULA de SUPORT MUTU- 10 JULIOL 2018

re-Diagnòstic de salut 2018

Roquetes

Taula suport mutu | 10/07/18

FORTALESES

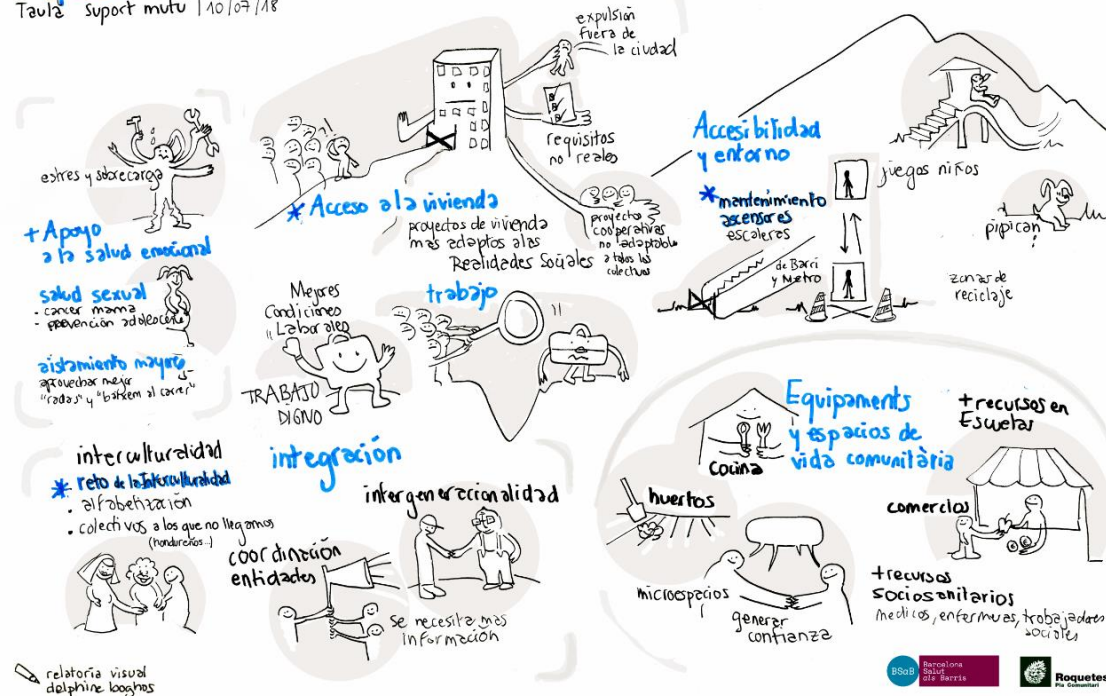

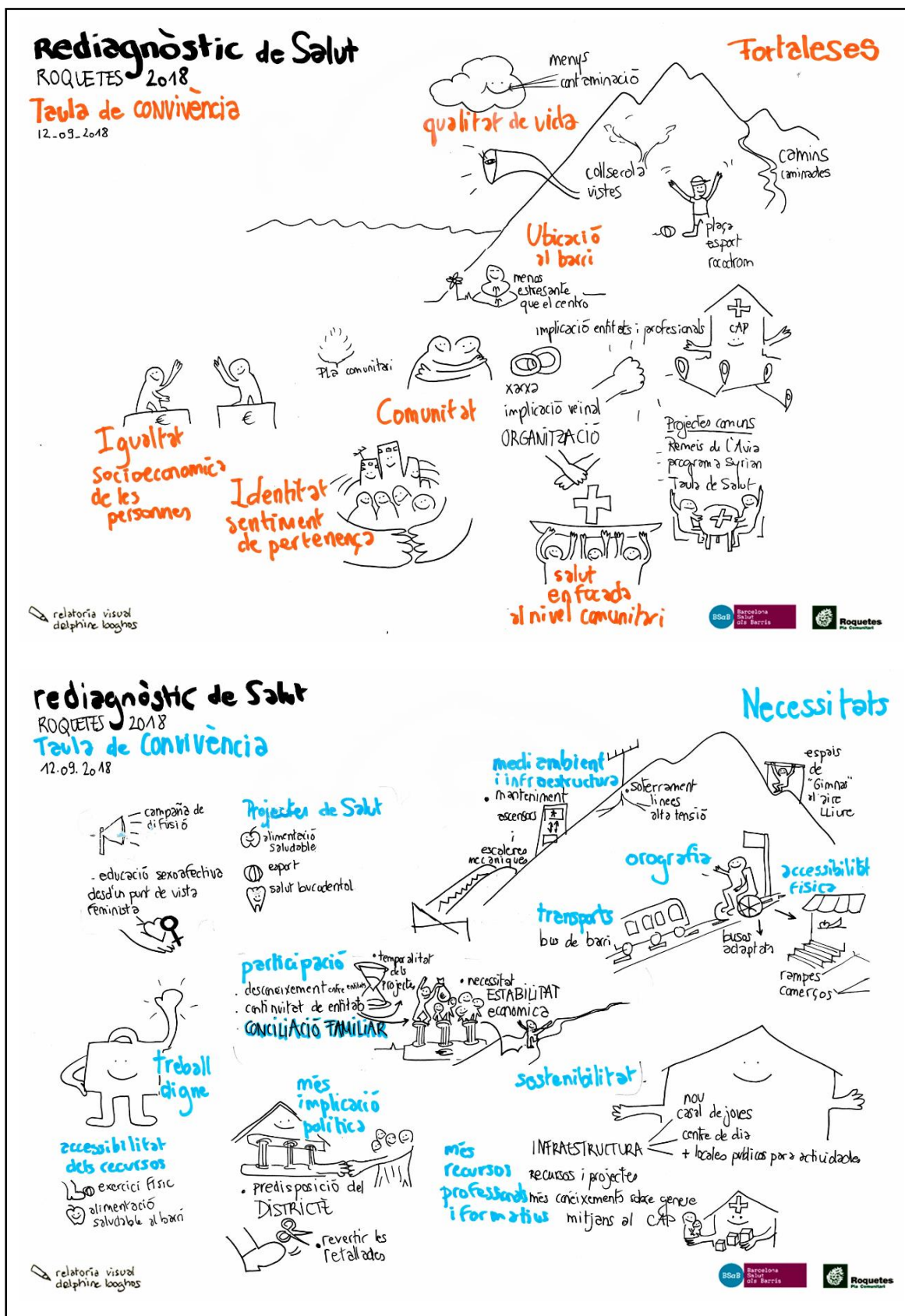
re-Diagnòstic de salut 2018

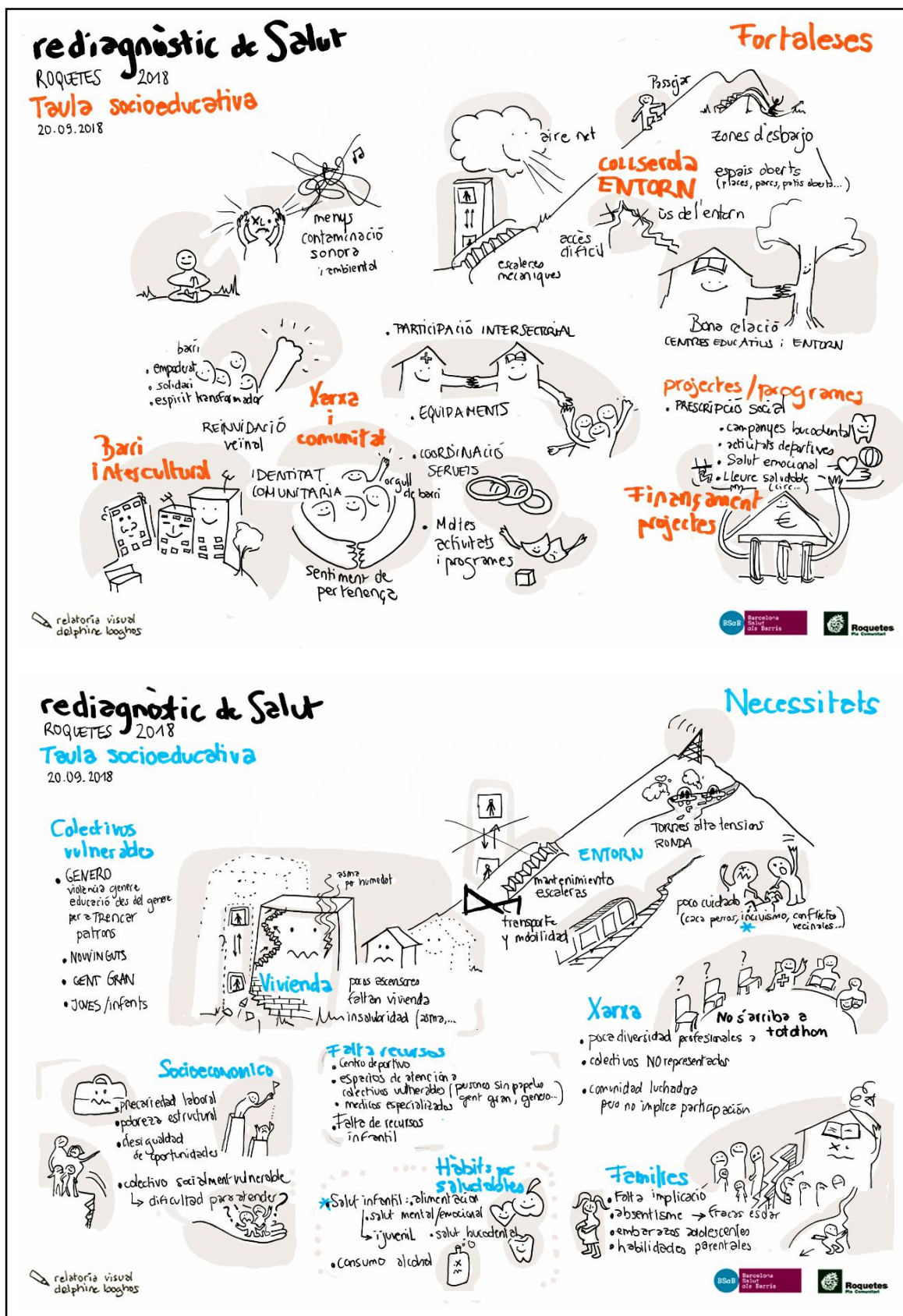
Roquetes

Taula suport mutu | 10/07/18

NECESSITATS

GRUP DISCUSSIÓ GENT GRAN - 11 OCTOBRE 2018

rediagnòstic de Salut

ROQUETES 2018
Discussió Gent Gran 11/10/18

Fortaleses

relatoria visual
delphine boghes

rediagnòstic de Salut

ROQUETES 2018
Discussió Gent Gran 11/10/18

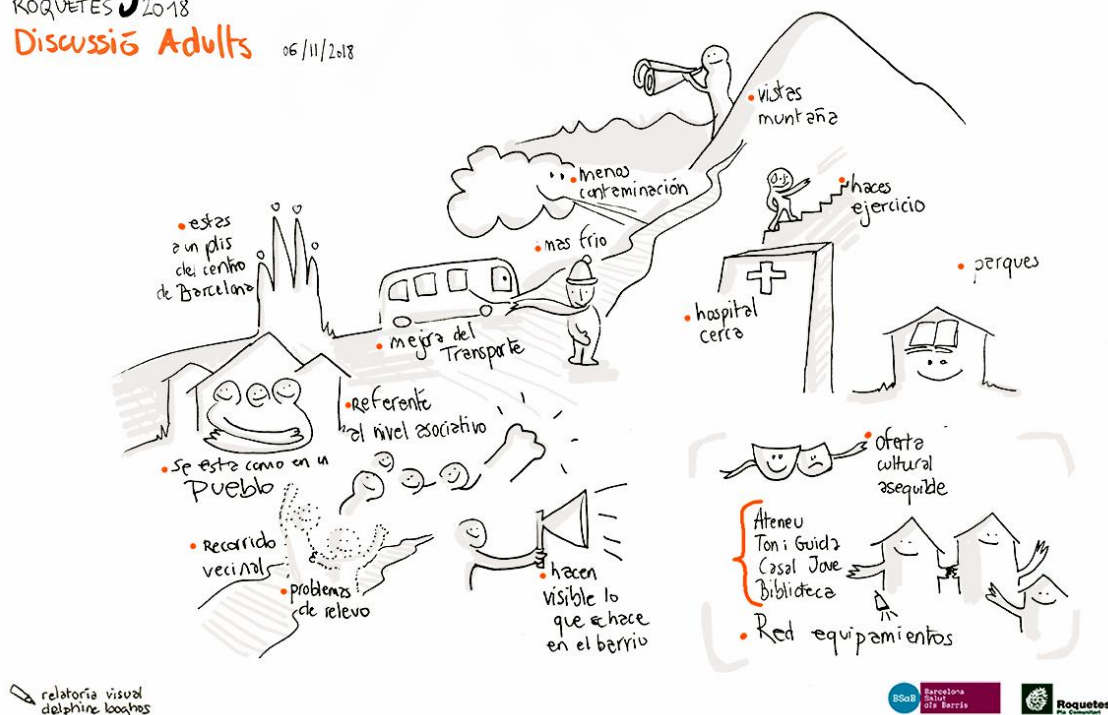
Necessitats

rediagnòstic de Salut

ROQUETES 2018

Discussió Adults 06/11/2018

Fortaleses

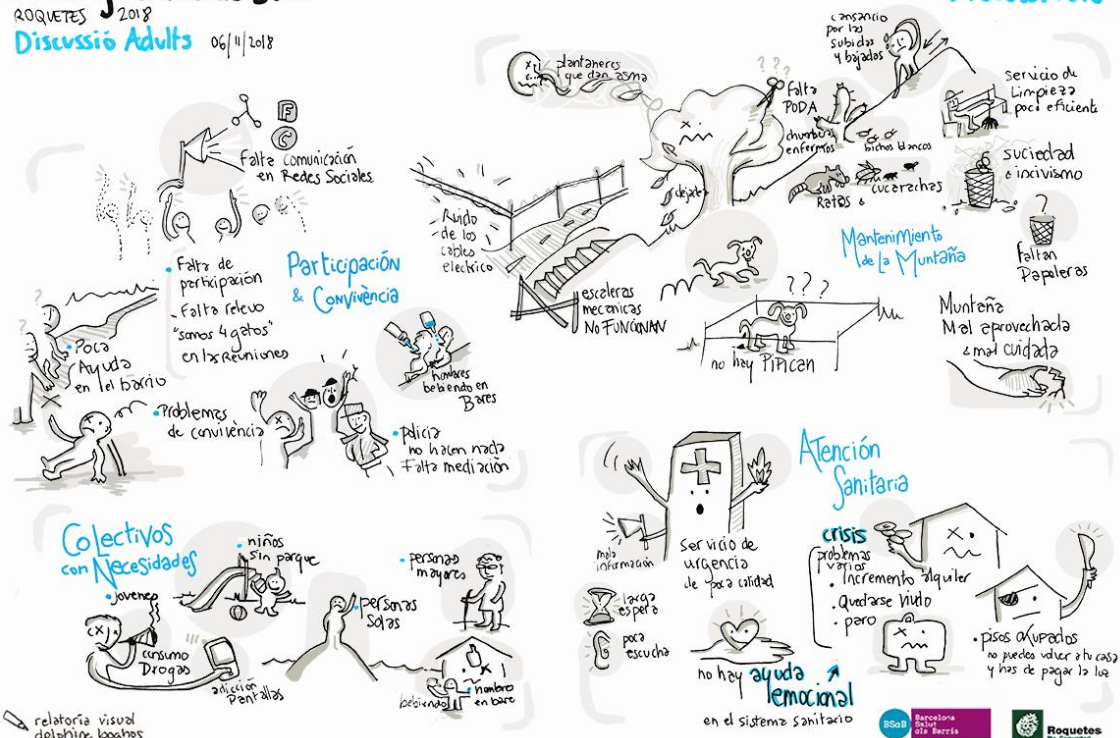
relatori visual
delphine boghos

rediagnòstic de Salut

ROQUETES 2018

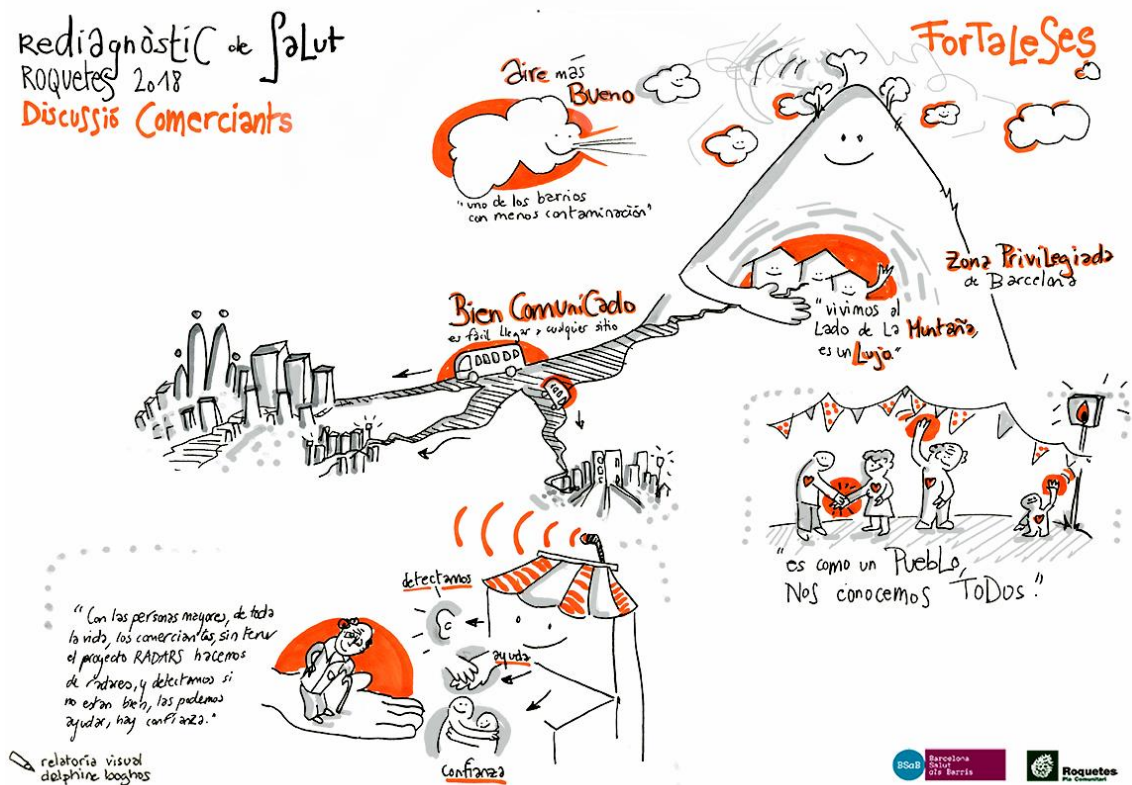
Discussió Adults 06/11/2018

Necessitats

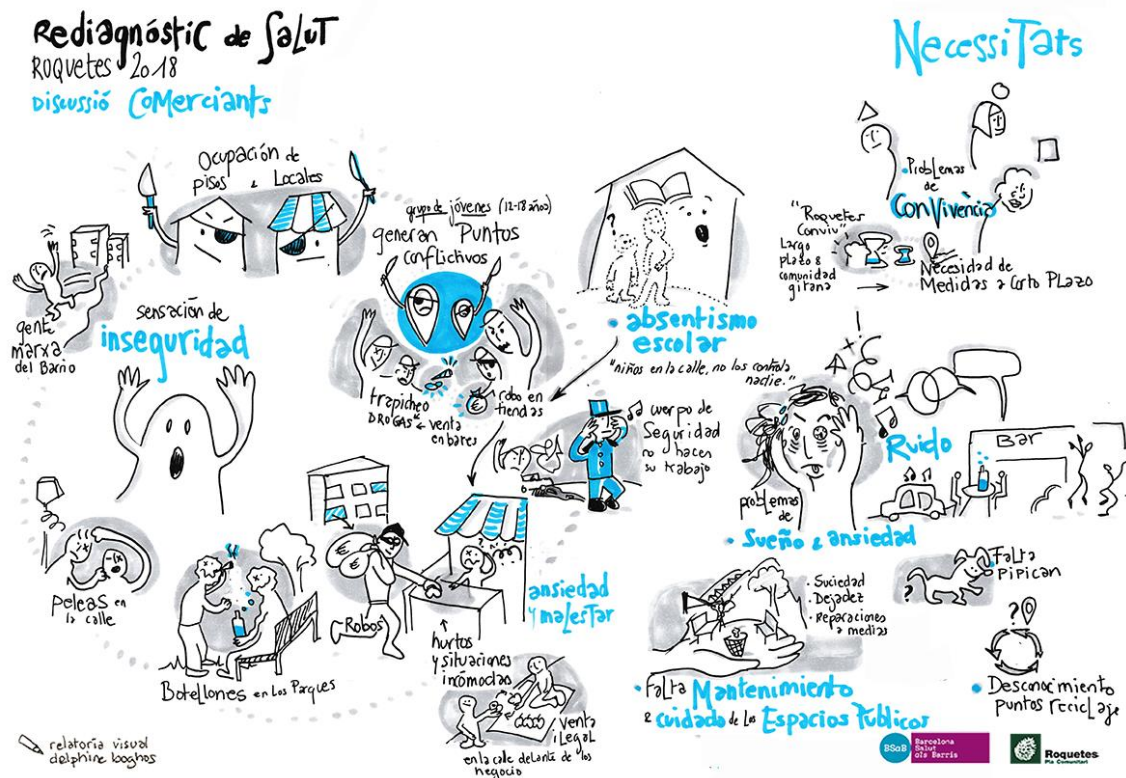

relatori visual
delphine boghos

Rediagnòstic de Salut Roquetes 2018 Discussió Comerciants

Rediagnòstic de Salut Roquetes 2018 Discussió Comerciants

Projecte d'investigació-acció participativa “Com és la salut física i emocional al barri de Roquetes?” realitzar pels grups A i B de 6è de l'Escola Antaviana, durant el curs 2017/18 i dinamitzat per l'Escola de l'IGOP – **CONCLUSIONS**

**PROJECTE INVESTIGACIÓ – ACCIÓ PARTICIPATIVA A CENTRES
EDUCATIUS DE NOU BARRIS**

**“Com és la salut física i emocional
del barri de Roquetes?”**

Grups A i B de 6è de l'ESCOLA ANTAVIANA curs 2017/18

LES CONCLUSIONS.

La nostra pregunta d'investigació durant tot el projecte ha estat "Com és la salut física i emocional del barri".

Per trobar una resposta, hem treballat 5 grans conceptes:

1. Contaminació
2. Malaltia
3. Hàbits saludables
4. Prevenció
5. Benestar

I hem preguntat a veïns i veïnes què n'opinen de cada un d'ells, i de diferents maneres.

Hem fet 86 enquestes i diverses entrevistes a veïns i veïnes del barri.

El que hem pogut veure és que la gent en general està contenta del barri. Li agrada, però que en aspectes de salut hi ha coses que es poden millorar bastant. Sobretot destaquen que l'evolució és positiva. Que de fa anys a ara, ha millorat molt.

També hem vist que és més fàcil parlar amb la gent i treure conclusions sobre la salut física, i per parlar de la salut emocional és més difícil.

Pel que fa a com és la salut física del barri, veiem que la gent valora molt espais del barri com la muntanya i alguna zona verda, però que també creu que hi ha molta contaminació degut a els cotxes, la brutícia i també el consum d'alcohol i tabac.

Opinen que hi ha masses cotxes, però també que la gent ha de reciclar millor. Que hi ha un mal reciclatge actualment. També ens recorden que la contaminació no és només dels cotxes, sinó també de les torres d'alta tensió que hi ha a prop, i que aquesta no només és de "fums" sinó que també n'hi ha d'acústica (soroll).

Això també pot ajudar, sent una prevenció de malalties.

Com dèiem, en la salut emocional ens ha costat més tenir una resposta que ens ajudés a resoldre la nostra pregunta.

Elements que no semblen d'entrada relacionats amb la salut hem vist que hi tenen un pes molt important. Tenir feina, sobretot, és un element que destaca molta gent a l'hora de tenir salut física i emocional.

Treballar per la bona convivència al barri la gent també ho veu com un element que pot ajudar a la millor salut del barri.

També ens han parlat de "formació". Si la gent sap on han d'anar les coses per reciclar, i saben la importància de que això es faci bé, potser ho faran més.

El que sí que hem vist és que en general les persones enquestades i entrevistades no coneixen associacions i entitats que facin activitats per millorar la salut física i sentimental. Fins i tot hi ha alguna persona que ens deia que seria interessant acompanyar emocionalment a qui ho passa malament.

Nosaltres, amb aquest projecte n'hem conegut alguna, i potser és interessant fer més visibles aquestes activitats perquè tothom les pugui utilitzar.